

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 24 SEPTEMBER 1930

No. 769

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
 Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
 Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

23 SEPTEMBER 1930.

De mededeeling van den Minister van Financiën, dat het bedrag aan schatkistpapier, waartoe hij de inschrijving opstelde op Dinsdag 23 September, ditmaal f 60 miljoen zou zijn, deed de rente voor particulier disconto Woensdag plotseling bijna $\frac{1}{4}$ pCt. stijgen. In plaats $1\frac{1}{8}$ à $1\frac{15}{16}$ pCt. werd $2\frac{3}{16}$ à $2\frac{1}{2}$ pCt. genoteerd, terwijl ook de callrente van $1\frac{1}{2}$ à 2 pCt. tot $2\frac{1}{2}$ pCt. steeg. Later deed de overweging, dat het aanbod van callgeld in de verwachting van hogere koersen bij de maandswisseling juist, voorloopig althans, eerder belangrijk groter zou worden, de koers weder vrij snel terugloopen en bleef er voor 2 pCt. aanbod bestaan. Ook de volgende dagen bleef de callrente dalen; gisteren werd zelfs voor $1\frac{1}{4}$ pCt. afgedaan. Door de lagere callrente ontstond ook weder een ontspanning op de disconto markt, zoodat gisteren weder voor 2 à $2\frac{1}{16}$ pCt. plaatsing te vinden was. De prolongatierente onderging geen verandering. Het groote gebrek aan zaken op de effectenmarkt was oorzaak, dat Vrijdag zelfs in het geheel geen notering tot stand kwam.

* * *

Bij de inschrijving op het schatkistpapier werd in totaal ingeschreven voor f 114.148.000. Toegewezen werden f 18.740.000, driemaandspromessen à f 9.9422; f 14.870.000 zesmaands promessen à f 9.8763; en f 26.071.000 jaarbiljetten à f 1000.760 of resp. ca. $2\frac{3}{16}$ pCt., ca. $2\frac{7}{16}$ pCt. en $3\frac{1}{4}$ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van ruim f 100.000 te zien; de post beleeningen nam eveneens af en wel met bijna f 6 miljoen. Het renteloos voorschot aan het Rijk, dat op den vorigen weekstaat nog bijna f 2 miljoen bedroeg heeft plaats gemaakt voor een saldo in rekening-courant van ruim f 700.000. De post papier op het buitenland blijkt eenigszins te zijn toegenomen. De diverse rekeningen onder het actief noteeren bijna f 5 miljoen hooger dan op den vorigen weekstaat.

De metaalvoorraad der bank verminderde met ruim f 200.000, voornamelijk uit hoofde van afgifte van zilveren munt. De bankbiljetten in omloop verminderden met ruim f 12 miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen namen toe met ruim f 8 miljoen. Het

beschikbaar metaalsaldo nam toe met ruim f 1 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 50.

* * *

De wisselmarkt was de afgelopen week zeer bevoogen. De stemming was over de geheele linie flauw en vooral op den laatsten dag nam de daling bedenkelijke afmetingen aan, niettegenstaande onze geldmarkt gemakkelijker ligt. Geheel overzichtelijk is de toestand niet. De in Duitschland heerschende onzekerheid op politiek gebied heeft velen beangst gemaakt. Men ontoet zich van zijn Markens bezit, terwijl leihen callgelden worden opgevraagd. Maar niet alleen Markens, ook Pondens en Dollars werden in groote posten op de markt geworpen en het gelukte slechts met moeite ze onder te brengen. De Gulden ligt daardoor internationaal vast.

In Duitschland zelf daalde echter de Dollarkoers van 420 tot 419.70 terwijl Pondens aanvankelijk van 20.40 op 20.39 kwamen, doch weder op 20.40 sloten. Slechts de Fransche Frank was in Duitschland gezocht en op den koers van $16.48\frac{1}{2}$ stelde de Reichsbank uitbetaling Parijs te beschikking, wat hier dan de daling van den Markens-koers tijdelijk remde. Later is er ook nog goud naar Parijs gegaan.

Pondens daalden van $12.06\frac{1}{2}$ tot op $12.04\frac{1}{2}$; slot $12.04\frac{1}{2}$. De Pondenskoers begint het onderste goudpunt bedenkelijk te naderen. Hoewel het feit, dat de Bank of England den laatsten tijd alleen Standaard goud ter beschikking stelt, terwijl De Nederlandsche Bank alleen goud van minstens 994/1000 fijn koopt, het goudpunt op een iets lager peil brengt, zou een eventuele remise van Sovereigns uit England bij een koers van ongeveer $12.03\frac{1}{2}$ mogelijk zijn. Ook de Dollar liep van 2.4835 op 2.4793 terug. Dollars tegen Pondens noteerden 4.8603—4.8595—4.8620—4.8607. De overige deviezen natuurlijk in samenhang met de leidende wissels alle lager. Een uitzondering vormde nu ook weder de Spaansche Peseta, die op den laatsten dag juist eerder vaster gestemd was: 26.90—26.30—27.

Op de termijnmarkt zijn bij deze lage koersen de termijnen vaster geworden. Eén en driemaands Pondens noteerden $7\frac{1}{16}$ — $\frac{1}{2}$ en $13\frac{1}{16}$ — $15\frac{1}{16}$ boven den contanten koers, terwijl Dollars op deze termijnen 9—11 en 17—19 punten agio deden. Termijn-Markens waren zeer flauw en waar anders bij een dergelijken lagen Markens-koers eerder een agio wordt genoteerd, deden maands Markens tenslotte een disagio van 12—10 punten, terwijl driemaands 25 punten onder den kassa prijs werden verhandeld.

LONDEN, 22 SEPTEMBER 1930.

De toestand op de geldmarkt is hetzelfde gebleven. Het aanbod is groter dan de vraag, zoodataldi in den namiddag tegen zeer lage percentages worden afgesloten. ($1-1\frac{1}{2}$ pCt.)

Disconto is dientengevolge ook flauw gestemd, waarbij komt, dat de wissels, die nu worden gecreëerd einde December vervallen en daarom zeer gewild zijn. De prijs is dan ook $2\frac{1}{16}$ voor 3 maands bank accepten, terwijl schatkist promessen verleden week Vrijdag een fractie onder dit percentage werden toegewezen.

DE PERSPECTIEVEN VAN 'S RIJKS FINANCIËN.

In 1930 is te Parijs bij Félix Alcan in de groote serie: Les questions du temps présent, van de hand van den Griekschen hoogleeraar en financier André Andréadès een aardig boekje verschenen getiteld: Philippe Snowden, l'homme et sa politique financière. Prof. van Blom in „de Gids” (Sept. 1930) dit stuk staatkundige financieele geschiedenis, met een „markant persoon als middenpunt” besprekende, getuigt bij dezen socialistischen financier „een trek van conservatisme in zijn financieele politiek, beduchtheid voor uitzetting van uitgaven en voor zwaren leeningsdruk.” Anders gezegd:

Elke minister van financiën is gebonden aan de werkelijkheid; het terrein waarop een speciale financieele politiek kan worden gevoerd is klein; bescheiden is zelfs het machtig financieel beleid van een bepaalde financieele figuur tegenover het onweerstaanbare cijfermateriaal. Elke nieuwe begroting is „gebonden” door twee factoren: de inkomsten en uitgaven van het vorige jaar en aan de beschikkingen op financieel gebied, elk vorig jaar door den wetgever genomen.

Dit is dan het groote terrein van het financieel beheer. Pas in de tweede plaats komt de eigenlijke financieele politiek.

Op het groote terrein van het financieel beheer zijn alle regeerders, stedelijke, provinciale en rijksregeerders gebonden aan het verleden.

Wanneer Minister De Geer onze stedelijke financieele bestuurders (nu dus in deze terminologie — naar de onderscheiding waarop Prof. Van Vollenhoven ons richt — genomen als „bestuur”, omvattende leiding en beheer) te zamen beschouwt, hunne moeilijkheden overdenkt, dan is zoo terecht zijn conclusie, dat de echte plaatselijke financieele problemen in hoofdzaak afhankelijk zijn van plaatselijke economische omstandigheden, gezien in het licht of in het duister van de algemeene economie. Zeker, goed financieel beheer verschilt nog altijd van slecht financieel beheer (de één reserveert een batig slot van een vorig dienstjaar, de ander brengt het zelfs ten volle onder de gewone inkomsten van een na-volgend dienstjaar) en wanneer de ééne bestuurder hetzelfde zegt of doet dan de andere bestuurder, dan is het nog niet hetzelfde, maar toch wordt in het algemeen de wil der bestuurders beheerscht door de onweerlegbare feiten en door de onweerstaanbare cijfers.

De financieele politiek speelt een geringe rol tegenover het groote, altijd aanwezige, onverzetbare, noodzakelijk-technische financieele beheer. Een onderdeel daarvan is de techniek der raming, welke in de laatste jaren méér dan vroeger is ontwikkeld, zoowel bij ons als o.a. in Engeland. Daarom moet ook Snowden zoo „conservatief” zijn in zijn financieel beheer.

Bijv. de bestuurder, die leenen wil op langen termijn, en die dus op de markt vertrouwen vraagt, is verplicht zijn aflossingen van oude leeningen veilig te stellen en vertrouwen zelf te verdienen. Het was de groote moeilijkheid van de Fransche financieele politiek in 1926 toen de rijksbeheerders dóór wilden gaan met nieuwe leeningen, waarvan de opbrengst mede zoude ten goede komen aan de gewone middelen, terwijl tegelijkertijd de verplichte aflossing van oude leeningen in gevaar kwam. De groote regeering-Poincaré van 23 Juli 1926 herstelde éérst een sfeer van vertrouwen door het opleggen van nieuwe belastingen. Daarna kan een normale leeningspolitiek worden gevolgd,¹⁾ gebouwd op een sluitende begrooting.

¹⁾ Reeds vroeger (begrooting 1923) had de bekende afgevaardigde Bokanowski, als rapporteur-generaal van de groote financieele commissie uit het Fransche parlement, gezegd: Il est contradictoire d'affirmer, d'une part, la nécessité de vivre sur la Trésorerie, c'est-à-dire sur l'emprunt, c'est-à-dire sur la confiance, et de ne pas, à tout prix, affermir cette confiance, dont le premier élément est un budget en équilibre”. (Conférences van Bonnet e.a. — Les Finances publiques de la France — 1927).

INHOUD.

	Blz.
DE PERSPECTIEVEN VAN 'S RIJKS FINANCIËN door Prof. Mr. C. W. de Vries.....	844
De crisis in de rubbercultuur II (Slot) door G. A. P. Weyer.....	846
Werkverruiming door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	848
De Rijksmiddelen.....	851
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De internationale beteekenis van de Bank voor Internationale Betalingen door Prof. Dr. G. Bachmann	853
AANTEKENINGEN:	
De beteekenis van een groot internationaal financieel centrum voor de Bank voor Internationale Betalingen	854
MAANDLIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	855
Emissies in Augustus 1930.....	855
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	856—862
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

Het opmaken van de begrooting is voor een groot deel het gevolg van een vroegere financieele politiek. Bij het opmaken van de begrooting treft de financieele politiek slechts de laatste millioenen. Dit is bij ons nog sterker het geval dan bijv. in Engeland.

Wanneer Prof. Andréadès de financieele politiek van Philippe Snowden beschrijft moet hij juist in bijzonderheden beschrijven het door dien kanselier van de Schatkist ingediende Budget 1924 en dat van 1930. De financieele politiek blijkt dan te zijn gericht tegen nieuwe uitgaven, tegen nieuwe leeningen — al zijn die beide niet altijd te ontgaan — maar ook vóór vaste aflossing van nationale schulden en vóór nieuwe belastingen. Elke financieele beheerder zal deze maximen willen huldigen, want alleen deze maximen scheppen vertrouwen. In zooverre is dan óók Snowden en zijn immers met hem ook zoovele socialistische Nederlandsche stadsbestuurders „gewone” conservatieven. De financieele politiek komt eerst tot uiting bij het uitwerken van de vraag; hoe de belastingdruk zal worden verdeeld. In Engeland wordt ook deze vraag bij de begrooting beslist. Bij ons echter wordt zij behandeld en vastgesteld bij de belastingwetgeving zelf.

Wie dan ook zoude willen beschrijven onzen minister van financiën — naar het voorbeeld van Andréadès „l'Homme et sa Politique financière” — zoude niet kunnen volstaan met het weêrgeven van de rijksbegrooting uit zoovele jaren, maar met den, door den Minister geïnspireerde:

	Millioen
verlaging successie-belasting	f 10
verlaging inkomstenbelasting	„ 20
schrapping rijwielbelasting	„ 6.5
financieele verhouding rijk en gemeente	„ 23
salaris herziening (nieuwe uitgave)	„ 7
naast de door dezen Minister van Financiën gefinancierde en budgetair onder dak gebrachte:	

	Millioen
herstel invaliditeitsbijdrage	f 17.5
spoorwegsaneering	„ 5.5
pensioensaneering	„ 3.5
herstel 7de leerjaar	„ 4
herstel leerlingenschaal	„ 3.5
Zuiderzee	„ 5.5

Ons dunkt dat in de eerste groep meer des Ministers financieele politiek, in de tweede groep diens financieel beheer naar voren komt.

Ook in de begrooting-1931 was de Minister van Financiën in de eerste plaats gebonden aan de beide factoren: de cijfers van het vorig jaar; daarnaast de uitvoering van de nieuwe wetgeving van het vorige jaar. Beide factoren te zamen hebben den Minister genoopt het nadeelig-slot van de rijksbegrooting-

1931 aan te kondigen. „Ecrire le déficit” luidt de Fransche term. Het nadeelig slot staat nog slechts op papier, zoo wil de Fransche term blijkbaar aanduiden.

* * *

Het perspectief van 's Rijks financiën wordt verkregen door een scheiding te maken tusschen de vaste uitgaven, het terrein van het financieel beheer, beïnvloed door de feiten en de wetgeving die nieuwe uitgaven met zich zal brengen en de bescheiden, beperkte financieele politiek van elke Nederlandsche begrooting. Bij de rijksbegrooting is deze politiek veel meer dan op den enkele, door den Minister van Financiën mede goedgekeurde kleine noodzakelijke verhoogingen van onderdeelen van de begrotingshoofdstukken (denk aan de meerdere uitgaven voor de werkloosheidsbestrijding, voor onderwijs en voor kunst) gericht op de raming der inkomsten. Hier komt in het bijzonder tot uiting welk economisch inzicht den Minister in zijn financieelen politiek beweegt.

Bij het eerste onderdeel nu, bij het beheer van de vaste uitgaven, komt het befaamde versoberingsvraagstuk aan de orde. Elke Minister van Financiën wil versoberen; in niet één land gelukt de echte versobering. Wanneer in Engeland, in Duitschland, in Frankrijk de oorlog economisch wordt beëindigd en daardoor de staatsdienst wordt ingeperkt, is dit een andere versobering als waaraan wij denken. Wij denken met alle andere beheerders aan versobering van de vaste uitgaven van het rijk. Wie echter tegelijkertijd de staatsbemoeyenis handhaaft, kan het met deze versobering niet ver brengen. Voorstellen van bezuiniging met handhaving van de staatsbemoeyenis loopen uit op... noodzakelijke, aangename, maar kleine bezuinigingen. Het vraagstuk van de „versobering” is het vraagstuk van de staatsbemoeyenis. Vandaar dat in de liberale dagbladders versobering troef is.

Met de eigenlijke financieele perspectieven, welke beheerscht worden door de financieele politiek, heeft deze echte, groote versobering, alleen mogelijk in een maatschappij, die weër zich zelf gaat helpen, niets te maken. Met andere woorden de eigenlijke financieele politiek van den Minister van Financiën heeft maar een bescheiden invloed op het werkelijke financieele perspectief. Dat perspectief wordt beheerscht door de algemeene verhouding van staat en maatschappij. Natuurlijk en gelukkig heeft ook daarin de Minister van Financiën zijn stem, maar niemand zal de verhouding van Staat en maatschappij alléén willen zien uit financieel oogpunt of alléén uit het oogpunt van het financieel beleid. Het is daarom zoo gevaarlijk aan eenig minister van financiën te verwijten, als zoude hij zijn begrooting zóó hebben ingericht dat bepaalde, door den tegenstanders gewenschte maatregelen daardoor onmogelijk schijnen.

De financieele politiek beïnvloedt niet den aard van nieuwe toekomstige maatregelen, welke financieele gevolgen hebben, maar slechts de mogelijkheid van den financieelen omvang van den nieuwen maatregel.

Politici willen de beperkte beteekenis van de eigenlijke financieele politiek meestal niet inzien en daarom ondervindt juist die minister, die zich het scherpst houdt bij zijn eigen taak, de meeste verwijten wanneer hij een nadeelig slot moet aankondigen. Politici vermoeden dan motieven, niet ontleend aan de noodzakelijke financieele politiek. Het is dit terrein dat aan mijn beschrijving ontsnapt.

* * *

Op de hoogte der voorgestelde uitgaven heeft de Minister van Financiën een zeer beperkten invloed. Zijn taak zal zijn geweest een negatieve. Allerlei voorgestelde uitgaven zijn afgewimpeld; allerlei voorstellen afgepoederd. Plannen met financieele gevolgen zijn nog aangehouden enz. enz. De Minister van Financiën is hier een rem, een waarschuwer, geen leidsman. Niet zijn financieele politiek gaat vóór;

herhaaldelijk zal hij een nieuwe uitgave moeten „slikken”. Mij dunkt zoo is de werkelijkheid voor alle ministers van financiën.

Het terrein van de inkomsten van het nieuwe begrotingsjaar wordt echter door den Minister van Financiën alléén bewerkt. Vele millioenen zijn vaste inkomsten. Zijn financieele politiek beheerscht het kleine bewegelijke terrein van de uiterste opbrengst van een bepaald middel. Het gaat maar om de „kopen” van de opbrengst van de verschillende middelen. Hier komt dan nu eindelijk des Ministers kijk op het perspectief van 's rijks financiën.

Wanneer men nu ziet hoe de middelen-opbrengst is geraamd, dan is de conclusie onafwendbaar: deze minister ziet over 1931 de opbrengst der middelen nog niet donker in. Ik moet dat verantwoorden.

De bewijzen liggen, naar bescheiden inzicht, voor de hand. De inkomsten op den gewonnen dienst 1930 zijn geraamd op 620 millioen. (De bedragen moet ik afronden). De inkomsten op den gewonnen dienst 1931 zijn geraamd op 603 millioen¹⁾. Men zoude dus kunnen meenen, dat de Minister 17 millioen over 1931 minder denkt te ontvangen dan hij meende te ontvangen van 1930. Zoo staat de zaak echter heelemaal niet. De uitvoering van de wet op de financieele betrekking tusschen het rijk en de gemeenten brengt mede, dat het rijk bepaalde inkomsten, welke over 1930 binnenkwamen over 1931 gaat missen. Dáarvan is de daling van de opbrengst der middelen het gevolg. Immers aan grondbelasting zal de schatkist derven: 15.6 millioen en aan personeele belasting 23.3 millioen of te zamen 38.9 millioen. Het rijk kan echter door de uitkeering uit de wet van 1897 aan de gemeenten vroeger te doen, sparen en wint dus 20.2 millioen, zoodat de rijksinkomsten automatisch, krachtens de wetgeving terugloopen met 18.7 millioen.

Wat dus de totale opbrengst betreft van de middelen van het rijk, die in beide jaren 1930 en 1931 beschikbaar waren, moet geconstateerd worden, dat de Minister in totaal niet op een daling rekent. Voor bepaalde middelen rekent de Minister daar wèl op.

Om dit uit de begrotingsstukken af te lezen moet men den „Ramingstaat en Vergelijkende Staat” behoorende bij de wet op de middelen voor het dienstjaar 1931²⁾ raadplegen.

De opbrengst van de rijksinkomstenbelasting werd over 1930 geraamd op 80 millioen. Dit bedrag werd zóó aanzienlijk overschreden dat thans over 1931 de raming wordt gebracht op 85.000.000. De Minister is hier zéér voorzichtig, want was de methode van raming voor deze kohier-belasting gevolgd, dan had de opbrengst tot 94 millioen moeten zijn opgevoerd. De raming is hooger dan voor 1930, maar geeft geen blijk van optimisme. Anders is het, dunkt mij, bij de dividend- en tantiëmebelasting. Zullen hier niet de eerste klappen vallen? Toch loopt de raming voor 1930 voor het volgende jaar 1931 slechts met één half millioen terug. Zijn niet de dividend- en tantiëmetrekkers de „misseelden” van 1930? De rechten op den invoer worden geraamd op 4.5 millioen méér. Maar daalt niet, bij dalend prijsniveau, de waarde van de ingevoerde goederen ook bij gelijken omvang van den invoer? Daalt daardoor de opbrengst van de rechten op den invoer niet snel mede?

Eindelijk de successierechten. De daling op de effectenmarkt is begonnen in de herfst van 1929. In de nalatenschappen komt dit natuurlijk niet dadelijk tot uiting, maar de daling is verder doorgegaan.

Langzamerhand in 1930 moeten toch de veel lagere aangiften tot lagere opbrengsten voeren. Toch raamt de Minister voor het gunstige jaar, toen de effectenmarkt nog hoog stond een opbrengst van 42.000.000; bij dalende markt raamt de Minister voor 1931 toch nog zes millioen méér.

Ik zoude niet gaarne beweren, dat deze hoogere ra-

¹⁾ Hierbij is dus niet gerekend met de eigen inkomsten (en uitgaven) van het Wegenfonds, het Leeningsfonds en het Gemeentefonds.

mingen niet geoorloofd zijn, maar de objectieve beschrijver mag toch wel constateeren, dat de Minister over 1931 een sterke uitwerking van het dalend prijsniveau op de rijksmiddelen niet verwacht.

Slechts het buitengewoon middelen-acres en het normaal acres der middelen zullen ons komen te ontbreken. Méér zal de schatkist niet derven.

Het acres der middelen is wel aanwezig, waar schuw de Minister.

Nieuwe middelen om het nadeelig-slot te dekken worden niet voorgesteld. Maar zijn nieuwe uitgaven te verwachten? Hieromtrent bevat de Millioenen-nota deze merkwaardige alinea: „Naast het normaal acres der uitgaven staan bovendien de nieuwe uitgaven, met name van socialen aard, welke zooals ten vorigen jare werd meegedeeld, in het voornemen liggen”.

Welke nieuwe uitgaven (over 1931?) worden hier toch bedoeld? Zijn het uitgaven, waarop in de begroting voor 1931 nog niet is gerekend? Zijn het uitgaven in de Troonrede niet aangekondigd? Zullen deze uitgaven, die in het voornemen liggen, dan niet het nadeelig-slot verhoogen?

En zullen daarvoor dan niet nieuwe middelen tot dekking moeten worden gevonden?

Want dit is toch immers altijd het gevolg bij een begroting met een nadeelig slot, dat nieuwe uitgaven slechts kunnen worden gedekt door nieuwe middelen? Bij een begroting in evenwicht is dit niet gebruikelijk.

Nieuwe uitgaven gedaan bij een begroting met een nadeelig-slot was in Frankrijk in 1926 de eerste stap naar de tijdelijke regeeringsovermacht van Poincaré.

* * *

Tenslotte mogen de volgende aantekeningen worden gemaakt.

Het batig slot 1927 en dat over 1928 zijn, wat de aanwending daarvan betreft, nog niet aan de medezeggenschap van de Staten-Generaal onderworpen.

De Comptabiliteitswet (1927) werkt het eerst over de begroting 1929. Het batig-slot 1929, nu geraamd op 50 miljoen komt eerst in de Staten-Generaal aan de orde met Sept. 1931, tegelijk dus met de rijksbegroting voor 1932. (Anders dan in de gemeenten, waar het „batig-slot 1929” invloed heeft op de begroting voor 1931). De laatste wijziging van de Comptabiliteitswet werkt dus pas het volgende jaar.

* * *

Dit jaar is nu voor het eerst ingediend de begroting van het „Gemeentefonds”.

De instelling van dit fonds is een gevolg van de wet op de financieele betrekking tusschen het rijk en de gemeenten⁴⁾. Onder de gemeenten wordt verdeeld:

- a. de opbrengst van de gemeentefondsbelasting, voor zoover geheven ten bate van het fonds;
- b. de opbrengst van 50 procenten op de vermogensbelasting.

Aan de gemeenten, die volgens de verdeelingsformule niet komen aan het bedrag, aan haar door de wet gegarandeerd, wordt door het rijk tot dat bedrag het tekort bijgepast. De gemeenten, die volgens de verdeelingsformule méér zouden krijgen dan het bedrag, waarop zij, krachtens de limiet-bepalingen, recht zouden hebben, moeten dat meerdere laten staan. De regeering rekent dat zij, voor 2/3 deel der rijkskosten over 1931 (de wet treedt immers eerst in werking met 1 Mei 1931) krachtens deze garantie- en limiet-bepalingen op de rijksbegroting vallende, noodig heeft een uitgave van 2/3 van de jaar-kosten, berekend op 6.860.000 gulden.

⁴⁾ De uitkeeringen, welke de regeering buiten het Gemeentefonds om aan de gemeenten doet, worden berekend en uitgekeerd op de basis van de werkelijke ontvangsten van het Rijk, zoodat hierbij het Rijk geen enkel risico loopt. Dit geldt dan voor de uitkeering van de grondbelasting (voor een gedeelte), van de personeele belasting, het excédent van de rijks-gemeentefondsbelasting en van de procenten op de vermogensbelasting.

Staat de uitkeering over het eerste jaar van uitkeering voor de gemeenten vast, dan blijft dit bedrag ook over de volgende vier jaren gehandhaafd, ongeacht of de opbrengst van de rijks-gemeentefondsbelasting daalt of stijgt.

In het perspectief der rijksfinanciën is dit een belangrijk risico.

De som, welke onder de gemeenten wordt verdeeld, bedraagt volgens de raming van den Minister 83.6 miljoen.

Volgens de gemeentelijke bescheiden ontvangt Amsterdam hiervan afgerond 18 miljoen; Rotterdam 12 miljoen; Den Haag 7 miljoen. De groote steden ontvangen dus ongeveer 37 miljoen van de 83.6 miljoen of 42 pCt.

Dit schijnt een groot aandeel. Men vergete echter niet, dat de belastingbetalers van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag volgens de gegevens over het dienstjaar 1927/28 in de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting bijdroegen 44 miljoen of 42 pCt. van de totale opbrengst dier belasting in hoofdsom. In de vermogensbelasting is het percentage nog hooger, zoodat men mag aannemen dat ook in de belastingen, welke het gemeentefonds voeden de belastingbetalers van Amsterdam, Den Haag en Rotterdam ongeveer voor 42 pCt. medebetelen. Voor de belastingbetalers in de groote steden brengt de wet naar dezen maatstaf niet veel verschil; voor vele overbelaste gemeenten is de rijkshulp echter groot en welkom geweest.

C. W. DE VRIES.

DE CRISIS IN DE RUBBERCULTUUR.

II (Slot).

In het eerste gedeelte van dit opstel heb ik getracht aan te toonen, dat voor het bepalen van ons richtsnoer in deze moeilijke tijden een diepgaander bestudeering van de economische zijde van het cultuurvraagstuk, maar vooral ook van de economische toestanden in de cultuurgebieden een eerste vereischte is, en dat zoolang de resultaten van die studie dat niet onomstootelijk vaststellen, er geen grond aanwezig is voor de meening, dat de Europeesche rubbercultuur zich niet zoodanig op de nieuwe toestanden zal kunnen inschieten, dat zij ten doode is opgeschreven.

Maar oneindig veel groter nog is het manco aan onze kennis wat den afzet van het product betreft. Van een vreemd bezoeker van beteekenis aan onze overzeesche cultuurstreken schijnt de opmerking afkomstig te zijn, dat wij Hollanders op het gebied der tropische cultuur bewonderenswaardig werk verrichten totdat onze voortbrengselen in het schip zijn, maar dat wij dan verder, op zijn Hollandsch gezegd, dikwijls „fiolen maar laten zorgen”. In die opmerking schuilt veel waars. Bepalen wij ons tot rubber, dan zullen wij moeten toegeven, dat onze kennis van den verderen levenswandel van ons product uiterst gering is, en zóó gering was die kennis, dat men bij het ontwerpen van de verschillende maatregelen, die men den laatsten tijd tot steun van de cultuur heeft uitgedacht en in een enkel geval in practijk heeft gebracht, de gecompliceerdheid van het probleem niet eens heeft gevoeld. Men heeft gedacht, dat de rubbercrisis zich volgens parlementair gebruik zou laten bezveren bij meerderheid van stemmen, zonder dat men zich al te zeer in de dessous van het vraagstuk heeft verdiept. Had men dat wel gedaan, dan had dit moeten voeren tot toepassing van den oude regel: en cas de doute, abstiens toi. Immers, voor zoodanigen twijfel is meer dan één grond aanwezig, waarvan wel de voornaamste is, dat wij de gegevens missen, waarop men een objectief, wetenschappelijk oordeel zou kunnen grondvesten.

Dit manco is tot op zekere hoogte te verklaren. Rubber toch is een jong product, in dien zin, dat de groote toepassingen eerst van de laatste twintig jaren dateeren. Over een langjarige ervaring beschikt nog niemand onzer en de wetenschappelijke economie heeft het nog niet tot haar dagelijksche studieterrain

gemaakt. Het is samengeweven met het moderne transport, dat zich onder onze oogen op zoo phenomenale wijze ontwikkelt, dat maar al te vaak zelfs vervoerders van professie den pas niet hebben kunnen bijhouden. Het land, waar het grootste gedeelte der geproduceerde rubber tot het eindproduct wordt verwerkt, en waar dit eindproduct ook weer grootendeels daadwerkelijk in consumptie komt, n.l. de Verenigde Staten, verkeert in een zóó bijzondere phase van zijn ontwikkeling, dat het uiterst moeilijk is om voortdurend op de hoogte te blijven van wat daar eigenlijk op economisch gebied gebeurt. Wat zijn chemische samenstelling betreft, behoort het tot een groep, waarvan iedere dag ons nieuwe geheimen ontsluit. Waartoe het voortschrijden der economische en technische ontwikkeling ons zal voeren, is voor ons verborgen. Het probleem van de prijsvorming van rubber is niet onderzocht; van suiker, granen en vele andere artikelen weet men uit veeljarige waarnemingen en diepgaande analytische studies ongeveer, welke economische tendenzen op de prijsvorming inwerken, en men begint een inzicht te krijgen in de verschillende politieke maatregelen, waarmede, helaas, tegenwoordig ook maar al te zeer rekening moet worden gehouden. Deze „oude” producten hebben een min of meer gevestigde baan, die wel nauwlettende surveillance vereischt, maar die in elk geval in ruwe trekken is beschreven. Voor rubber evenwel geven wij ons volkomen over aan de psychose van het oogenblik, eenvoudig, omdat wij nergens houvast aan hebben. Toen de bandenindustrie regelmatig alles afnam, wat de aanplantingen voortbrachten, hebben wij geloofd, dat de prijzen die konden worden bedongen, en die een veelvoud waren van den kostenden prijs, volkomen normaal waren; nauwelijks blijft evenwel de vraag, als gevolg van de economische crisis ten achter bij de productie en stijgen de zichtbare voorraden tot een peil, dat, in maanden consumptie uitgedrukt, voorheen herhaaldelijk werd bereikt, zonder dat dat tot een zóó volledige ineenstorting van de markt leidde, of wij concludeeren tot een groote, blijvende overproductie. De openbare meening, niet gecorrigeerd door nuchtere feitenkennis acht rubber plotseling niets meer waard, gelooft blijkbaar aan de mogelijkheid dat de rubber langen tijd beneden den kostenden prijs kan worden verkocht, of verspreidt de stelling dat de inlandsche rubber „niets” kost, gelooft dat het verbruik van autobanden permanent zal afnemen in plaats van toenemen, dit alles, zonder er zich in te verdiepen waartoe deze lage prijs zoowel op het gebied der consumptie als op dat der productie zal voeren, en zonder zich rekenschap te geven van den invloed, die de *wereldcrisis* op de situatie van het product heeft, een invloed, die toch waarschijnlijk maar tijdelijk is. En dat alles is mogelijk, wijl het aan behoorlijke voorlichting ontbreekt.

Wil men aan dit onberedeneerde gedoe een einde maken, en dit is ongetwijfeld van het grootste belang, dan zal men in de allereerste plaats moeten overgaan tot een systematische bestudeering van het vraagstuk in zijn vollen omvang, tot een nauwgezette verzameling van gegevens betreffende den rubberhandel en de rubberverwerkende industriën, en van de economische tendenzen, die daarop van invloed zijn; verder tot een samenvoeging dier gegevens tot een overzichtelijk geheel en tot een doorlopend à jour houden van al deze data. De rubbercultuur heeft daarvoor noodig een over ruime middelen beschikkend economisch bureau, dat tot breed opgezette studies in staat is, dat alle betreffende internationale literatuur verwerkt en ordent, kaf van koren scheidt, daarop conclusies bouwt en die conclusies doorlopend toetst aan de zich steeds wijzigende omstandigheden. Daarmee voorkomt men dan, dat feiten onopgemerkt, althans ondoordacht, blijven, die voor den afzet van belang zijn. Dit economisch bureau zal alle gegevens, waarvan het meent, dat de betrouwbaarheid voldoende vast staat, vast moeten leggen in periodieke pu-

blicaties, waarop belanghebbenden zich voor het vormen van een oordeel kunnen verlaten. Hierin moet dan tevens de essentie worden verwerkt, van wat in het productiegebied omtrent de economische situatie en de bedrijfseconomie wordt verzameld, opdat een compleet geheel worde verkregen dat door elkeen kan worden geraadpleegd. Dan zal men niet alleen bereiken, dat het groote gebrek aan feitenkennis bij de ondernemers wordt aangevuld, maar tevens, dat het groote publiek, waarvan de psychologie waarschijnlijk de prijsvorming meer beïnvloedt dan wij bevroeden, beter wordt gegidst, dan tot dusver het geval was.

Indien de organisatie van rubberplanters ertoe zou kunnen komen, om pogingen, die worden aangewend om tot oprichting van een dergelijk bureau te geraken, te steunen, zou zij daarmede het belang harer aangeslotenen op uitnemende wijze dienen. Dat daarvoor ook op de Nederlandsch-Indische Regeering niet tevergeefs een beroep zou worden gedaan, meen ik wél als vaststaand te mogen aannemen.

* * *

Maar er valt meer te doen.

Hoezeer wij ook omtrent de rubbermarkt en de factoren die de prijsvorming beheerschen, in het duister tasten, één feit staat toch wel met voldoende stelligheid vast, n.l. dat het verbruik, anders dan voor autobanden, nog slechts uiterst gering is. Men moge al in den loop der jaren gekomen zijn tot duizenderlei toepassing van rubber, niettemin mogen wij onze oogen niet sluiten voor het feit, dat er geen toepassing van massale proporties bijgekomen is. Tevens weten wij, dat dank zij de onvermoeide pogingen van de Amerikaansche research-laboratoria, men erin geslaagd is den levensduur der banden aanzienlijk te verlengen, waarmee dus gepaard is gegaan een groote vermindering van het gebruik per afgelegde kilometer, terwijl verder het percentage geregenereerde, dus van oude banden afkomstige, rubber dat met de versche rubber wordt vermengd, gestegen is tot 45. In hoeverre de ontwikkeling der toestanden een vergroting dan wel een vermindering van het gebruik van versche rubber per kilometer tengevolge zal hebben, kan niet worden voorspeld. Stellig hebben de lage prijzen een deel van den prikkel, om dit verbruik te verminderen, weggenomen, maar hoe het zij, wij dienen in te zien, dat het lot van de rubbercultuur wel zeer nauw verbonden is aan de verdere ontwikkeling van het automobielverkeer en de ontwikkeling van de bandentechniek. Vreest men dus dat het accres in de consumptie niet gelijken tred zal houden met dat in de productie, of, juistert uitgedrukt, gelooft men, dat de aanwezige aanplantingen te groot zijn om zeker te kunnen zijn van een loonenden afzet in de toekomst, of zelfs als men slechts streeft naar een zoo groot mogelijke zekerheid van loonenden afzet, dan zal men zich met alle kracht moeten toelagen op het zoeken naar nieuwe toepassingen. Dat de Amerikaansche consumenten niet anders hebben verwacht, moge blijken uit ondervolgend citaat uit de *Rubber and Tyre Review* van Februari jl., dus toen de restrictie in voorbereiding was:

„Wij herhalen, dat het verbruik moet worden vergroot door nieuwe toepassingen, afgescheiden van die welke reeds in zwang zijn. Zal het jaar 1930 verlopen, zonder dat een poging is gedaan om te geraken tot de eenig mogelijke oplossing? Willen de rubberplanters meer werk, of streven zij slechts naar het verkrijgen van een werkløozenpremie, waarop toch in werkelijkheid al die restrictie-schema's neerkomen? Wij hebben reeds in overweging gegeven, dat zij de groote geesten van de wereld voor zich aan het werk zetten om te zoeken naar nieuwe toepassingen voor rubber, door het uitloven van prijzen, die de moeite waard zijn om voor te werken, enz.”

Er is inderdaad weinig tegen in te brengen, dat het hoog tijd wordt, dat de rubberproducenten een actief aandeel gaan nemen in de pogingen tot uitbreiding van het afzetgebied van hun product. Niemand heeft daarbij een grooter belang dan zijzelf en dus kan ook van niemand een doelbewuster optreden

worden verwacht dan van henzelf. Men zal mij tegenvoeren, dat reeds links en rechts propaganda wordt gemaakt voor het gebruik van rubber en dat ook in Engeland en Nederland door de producenten bureaux zijn opgericht, die deze propaganda tot taak hebben. Ik meen met volle waardeering voor de uitnemende mannen, die aan het hoofd van die bureaux staan en wier arbeid ook door de rubberverwerkende industrie op hoogen prijs wordt gesteld, dat dit niet voldoende is, en niet-voldoende kan zijn. Uit een artikel van den Heer Fol in de Indische Mercur van 15 Februari 1928 put ik de wetenschap, dat, waar de Engelsche afdeeling in 1926 tenminste nog de beschikking had over een bijdrage van circa f 625.000 uit het uitvoerrecht, de Nederlandsche het moest stellen met een budget van f 30.000 per jaar, opgebouwd uit een contributie van f 0.25 per bouw aanplant. En er is toch waarlijk meer noodig, misschien niet voor het uitwerken van enkele bepaalde problemen, die aan het bureau worden voorgelegd, maar wel voor een breed opgezette, in samenwerking met de bestaande industriële research-inrichtingen aan te vangen actie. Noodig schijnt dus een uitbreiding van dien zoozeer gewaardeerden research-arbeid met tot doel het verkrijgen van een levend contact met de groote onderzoekers der industrieën. Eenerzijds zal het soms noodig zijn daadwerkelijken steun te geven, daar waar men bezig is met experimenten, die tot vergrooting van het rubberverbruik zouden kunnen voeren, anderzijds zal men moeten trachten, eveneens door steun, den aandacht van de onderzoekers in een bepaalde lijn op rubber gevestigd te houden. Dit laatste is daarom zoo noodig, wijl het einddoel van de industriële laboratoria in de meeste gevallen *het fabricaat* is, en niet de toepassing van een bepaalde *grondstof*. Wil men dus, dat zij hun aandacht, behalve op het fabricaat, tevens op de grondstof gericht houden, dan zal men hen daartoe moeten prikkelen, hetzij door materieelen steun, hetzij door het betreffende deel van het experiment tot zich te trekken. Daar, waar men erin slaagt het gewenschte contact te krijgen en een goede basis voor samenwerking te vinden, krijgt men mede de beschikking over de best denkbare outillage, die zich, wat een zeer voornaam punt is, midden in de industriële sfeer bevindt.

Dat de organisatie van dien dienst zeer moeilijk is, dat men dikwijls het hoofd zal stooten, daar, waar men medewerking had verwacht en dat men aanzienlijke bedragen beschikbaar moet houden, ziet schrijver dezes zeer wel in. Maar dat ook deze moeite en dit geld goed besteed zullen zijn, daaraan behoeft z.i. niet te worden getwijfeld.

Dit alles zal waarlijk constructieve arbeid zijn, die er op gericht is de toekomst van de cultuur te verzekeren. Het is een logische voortzetting van het formidabele werk, dat in het Oosten reeds is verricht. Blijven wij in dezen arbeid ten achter, dan hebben wij maar half, dus slecht werk, gedaan.

G. A. P. WEYER.

WERKVERRUIMING.

Over het vraagstuk van de werkverruiming hier te lande werd onlangs een rapport gepubliceerd, samengesteld door eene studie-commissie uit N.V.V. en S.D.A.P.¹⁾ De Commissie werd in het leven geroepen naar aanleiding van een votum van het 33ste partijcongres der S.D.A.P. om de houding van de Overheid tegenover de industriële ontwikkeling van ons land eens nader te onderzoeken, aangezien men het gewenscht achtte, dat de afgevaardigden der S.D.A.P. in de vertegenwoordigende lichamen ten aanzien van de bevordering en niet-achterstelling der

Nederlandsche industrie, in het belang van het behoud en de verruiming van de werkgelegenheid in ons land, dezelfde gedragslijn zouden volgen.

De Commissie stond onder de bekwame leiding van Dr. J. van den Tempel en telde onder hare leden verschillende kopstukken uit partij en vakbeweging¹⁾. Zij heeft haar taak ruim opgevat, hetgeen lofwaardig moet worden geacht. Haar rapport is verdeeld in zeven hoofdstukken, handelende over het vraagstuk van de werkgelegenheid in het algemeen, de uitbreiding van de Nederlandsche arbeidsmarkt, de beteekenis van protectie voor de arbeidsmarkt, Overheidssteun aan binnenlandsche ondernemingen en verdere maatregelen tot het verruimen van de arbeidsmarkt, en het geven van voorkeur aan de binnenlandsche industrie bij Overheidsbestellingen.

Het geheel wordt besloten met een tiental conclusies, die wij hieronder afdrucken:

I. De werkloosheid is onafscheidelijk verbonden aan het kapitalistisch productiestelsel. Maar oorzaken werken overal, waar het kapitalisme heerscht.

In Nederland zijn bijzondere oorzaken aan te wijzen, waaronder de zeer snelle groei der bevolking en de beperking der emigratie als de voornaamste mogen gelden, welke den omvang en het karakter der werkloosheid na den oorlog hebben geaccentueerd.

Aangezien de landbouw in zijn tegenwoordige ontwikkeling in geen deele in staat is werk te bieden aan een belangrijk deel van den aanwas van werkkrachten, zal de verruiming der werkgelegenheid voornamelijk door uitbreiding der overige bedrijfstakken, en wel in het bijzonder der industrie, moeten worden verkregen.

II. Hoewel de ontwikkeling onzer industrie naar Nederlandsche verhoudingen en in vergelijking met andere landen niet onbevredigend mag worden genoemd, zal ten behoeve van de snellere uitbreiding van het bedrijfsleven, welke noodzakelijk is tot het verkrijgen van voldoende werkgelegenheid voor onze groeiende bevolking, de Overheid reeds onder de bestaande maatschappelijke verhoudingen — dus ook ongeacht de mogelijkheden, welke bedrijfsorganisatie en socialisatie ten deze bieden — in veel sterkere mate dan tot dusverre, voorlichtend, stimuleerend en regelend moeten optreden.

III. Deze bemoeiingen der Overheid zullen niet moeten bestaan in het voeren van een beschermende handelspolitiek. De Commissie verklaart zich tegen dergelijke maatregelen, welke, genomen ter bescherming van bepaalde groepen, over de geheele linie van het economische leven nadelig werken en waarvan de gevolgen op den duur niet zijn te overzien.

IV. De Commissie verliest daarbij niet uit het oog, dat in onzen tijd de handelspolitiek van vele andere landen en het optreden van groote internationale concerns een vrij ruilverkeer tusschen de volken zeer sterk belemmeren en dat ook ons bedrijfsleven daarvan in hooge mate de nadeelen ondervindt.

Hierdoor kunnen onder bepaalde omstandigheden maatregelen van tijdelijken aard gewettigd zijn, waardoor ondernemingen, welke tengevolge van de in de vorige alinea vermelde omstandigheden in moeilijkheden verkeerden, geholpen worden.

De Commissie stelt daarbij echter nadrukkelijk op den voorgrond, dat deze hulp slechts van geval tot geval mag worden verleend en niet dan na zeer nauwkeurig onderzoek.

V. Het verlenen van steun acht de commissie geoorloofd, wanneer blijkt, dat de prijsaanbiedingen van buitenlandsche concerns beneden den productieprij van het uitvoerland worden gehouden en ten doel hebben, aan Nederlandsche ondernemingen het afzetgebied te ontnemen, ten einde haar aldus voor het vervolg als concurrenten uit te schakelen.

Evenzeer acht de Commissie steunverleening geoorloofd, wanneer dumping — het verkoopen van goederen in ons land door buitenlandsche ondernemingen beneden den kostprij in het uitvoerland — het bestaan van Nederlandsche ondernemingen bedreigt.

Tenslotte is het noodig hulp te verlenen, wanneer een Nederlandsche onderneming in haar bestaan bedreigd wordt, doordat buitenlandsche regeeringen haar industrie steunen ten einde onze markt te veroveren.

¹⁾ Rapport over bedrijfsleven en verruiming der arbeidsmarkt in Nederland, uitgebracht door een commissie uit het Nederlandsch Verbond van Vakvereeningen en de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij. Amsterdam 1930, N.V. De Arbeiderspers. 143 blz.

¹⁾ De verdere leden der Commissie waren: Prof. Mr. W. A. Bongers, W. Brouwer Jr., P. Danz, Mr. J. Gerritz, P. Hiemstra, K. de Jonge, J. W. Matthijsen, Ed. Polak, W. H. Vliegen, F. van de Walle, L. van der Wal en Dr. F. M. Wibaut.

VI. Naar de meening der Commissie kan het wenschelijk zijn, in uitzonderingsgevallen, bij wijze van werkloosheidsbestrijding, een onderneming te steunen, indien aannemelijk is, dat door tijdelijke hulpverlening het teloor gaan van werkgelegenheid kan worden voorkomen en de daarbij betrokken arbeiders anders voor hun onderhoud geruimen tijd op steunverlening zouden zijn aangewezen.

VII. De Commissie is van oordeel, dat beschermende maatregelen tegen de concurrentie van landen, om reden daar ongunstiger arbeidsvoorwaarden gelden dan in eigen land, niet wenschelijk zijn.

Ten aanzien van de zoogenaamde valutaconcurrentie staat zij op het standpunt, dat, hoezeer tijdelijke maatregelen daartegen gewettigd zouden kunnen zijn, de snelle wijzigingen in de verhoudingen en omstandigheden, welke met de ontwrichting van het geldwezen gepaard gaan, — naar ook de ervaring heeft geleerd — blijkbaar geen mogelijkheid laten tot doelmatige hulpverlening.

VIII. Van grooter belang dan de maatregelen van verdedigenden aard acht de Commissie overheidsmaatregelen, welke de versterking van de economische kracht van het Nederlandsche volk ten doel hebben en in het bijzonder de normale uitbreiding der industrie kunnen bevorderen.

Zij dringt aan op een behoorlijke praktische en wetenschappelijke voorlichting van het bedrijfsleven, in het bijzonder ook op voorlichting omtrent exportmogelijkheden.

Groote waarde hecht zij aan een goede regeling van het vakonderwijs en het leerlingstelsel; zij dringt daarom aan op krachtige bevordering van het nijverheidsonderwijs.

Zij acht het uit een oogpunt van verruiming van werkgelegenheid van belang, dat meer dan tot nu toe de samenwerking van kleine producenten ten behoeve van den afzet hunner producten zal worden bevorderd.

De commissie is van oordeel, dat krachtig moet worden gestreefd naar voortzetting en uitbreiding van de bemoeiingen der overheid tot uitvoering van productieve werken als aanleg van land- en waterwegen, ontwatering, ontginning en inpoldering van gronden e.d., die, direct en indirect, in belangrijke mate kunnen bijdragen tot duurzame verruiming der werkgelegenheid.

IX. Aangezien de kapitaalverstrekking aan industrie in ons land niet bevredigend mag worden genoemd, ook al doordat zij niet planmatig op uitbreiding en innerlijke versterking van het Nederlandsche bedrijfsleven ter verruiming der werkgelegenheid is gericht, meent de Commissie, dat er alle aanleiding bestaat, dat wordt overgegaan tot de stichting van een z.g. Industriebank, aan welke mede de Overheid kapitaal verstrekt tot bevordering van het bedrijfsleven door doelmatige kapitaalverschaffing en creditverlening.

X. De bevordering van onze industrie zal, naar de meening der Commissie, ook dienen te geschieden door het verlenen van voorkeur aan producten der Nederlandsche nijverheid. De Commissie meent, dat hiervoor geen algemeen geldende regelen kunnen worden gesteld. Zij is van oordeel, dat van geval tot geval beslist zal moeten worden, of een bestelling aan een binnenlandsche dan wel aan een buitenlandsche onderneming zal moeten worden opgedragen. Voor het volgen van deze gedragslijn komen in het bijzonder de overheidsorganen in aanmerking, doch de Commissie is overtuigd, dat propaganda voor de Nederlandsche nijverheid en voorlichting en samenwerking tusschen de verschillende groepen in de zakenwereld, ook particulieren tot het toepassen van deze gedragslijn zullen brengen.

In tijd van slechte conjunctuur zal in bepaalde gevallen en onder streng omliggende voorwaarden, bij wijze van werkloosheidsbestrijding en als tijdelijke maatregel, ook door middel van subsidie aan producten der Nederlandsche nijverheid voorkeur mogen worden verleend.

Wij achten dit rapport lezenswaardig, doch staan tegenover een deel van de conclusies afwijzend en zouden de verwezenlijking van sommige der in het rapport gedaan voorstellen zoo gevaarlijk achten voor de economische ontwikkeling hier te lande, dat wij niet willen nalaten enkele punten uit deze studie aan eene korte critische beschouwing te onderwerpen.

* * *

Vooreerst een enkele opmerking over de eerste alinea van conclusie I, betreffende het verband tusschen het kapitalistisch productiestelsel en de werkloosheid.

De hier verkondigde stelling kan op zich zelf beschouwd, volkomen worden aanvaard. De werkloosheidscijfers wijzen uit, dat er onder het huidige productiestelsel steeds werkloosheid is, die, als wij het

goed zien, in hoofdzaak een gevolg is van vier oorzaken, en wel.

1. De groote structuurveranderingen, welke zich in den loop der jaren in de volkshuishouding van de meeste landen voltrekken en waardoor somtijds bestaande productietakken in het gedrang komen; verandering in de sociale groepeerings- en machtsverhouding, verscherping van internationale tegenstellingen, industrialisatie van agrarische gebieden in het buitenland, groote veranderingen in techniek en verkeer, en andere dergelijke ingrijpende wijzigingen behoren onder deze groep van oorzaken; het behoeft wel geen betoog, dat een structuurverandering, die in een bepaald land werkloosheid veroorzaakt, elders juist een tegengesteld effect kan hebben;

2. de conjunctuurbeweging, welke invloed op de werkgelegenheid genoegzaam bekend is en welke gevolgen voor de werkloosheid worden versterkt in eene periode van door goudschaarschte veroorzaakte gestadige daling van het prijsniveau;

3. seizoeninvloeden in de daarvoor gevoelige bedrijven;

4. de normale wrijving, die zich steeds in eene maatschappij met min of meer omvangrijk ruilverkeer zal voordoen, omdat er altijd ondernemers zijn, die wegens minder gunstigen gang van zaken of wijziging van de inrichting van hun bedrijf arbeiders ontslaan, welke niet terstond elders plaatsing vinden, terwijl er ook altijd arbeiders zijn, die wegens persoonlijke tegenslag of mindere geschiktheid hun draai in het leven niet kunnen vinden.

Op zijn best werkt alleen de vierde oorzaak van werkloosheid, hetgeen het geval zal zijn, wanneer een land niet door groote structuurveranderingen getroffen is, wanneer men in eene hausseperiode verkeert, en wanneer men zich in het gunstige jaargetijde bevindt. Doch zelfs dan zal er steeds eenige werkloosheid voorkomen.

Men kan ernaar streven om door doeltreffende maatregelen de werkloosheid tot een minimum te beperken, doch haar geheel uitschakelen schijnt voorschijns eene onmogelijkheid.

Om deze reden kan ook de conclusie van de Commissie worden aanvaard, zooals zij daar staat. Er ligt echter meer achter hare woorden en dat komt hierop neer, dat de werkloosheid een *specifiek kapitalistisch* euvel is en in een socialistenstaat niet zou voorkomen. Wij lezen daaromtrent op blz. 9 van het rapport het volgende:

„Het is ijdel te hopen, dat men bij behoud van het bestaande productiestelsel de werkloosheid geheel zal kunnen doen verdwijnen. De scheiding tusschen de productiemiddelen en de arbeiders, die als zoodanig bezitloos zijn, dwingt den arbeider te wachten, tot hij een werkgever vindt, die van zijn arbeidskracht gebruik kan maken. De richting en de omvang der productie worden bepaald door het winstoogmerk van den ondernemer. In een socialistisch productiestelsel zal er daarentegen naar worden gestreefd, door een weldoordachte organisatie de verbinding tusschen de arbeiders en de productiemiddelen tot stand te brengen. De planmatige organisatie der productie zal steeds en bij elk punt rekening houden met de behoeften der arbeidsmarkt, omdat het algemeen belang de drijfveer dezer organisatie zal zijn, terwijl bij de bestaande productiewijze het individuele belang, het winstoogmerk, overheerscht.”

Een debat over de tegenstelling kapitalisme-socialisme met betrekking tot het werkloosheidsvraagstuk draagt uiteraard een ietwat academisch karakter, en zulks inzonderheid in dit geval, omdat de Commissie uitdrukkelijk haar streven heeft beperkt tot het zoeken van middelen, die geschikt zouden zijn „om reeds in het kader der bestaande maatschappelijke verhoudingen bij te dragen tot een blijvende verruiming van onze arbeidsmarkt” (blz. 23). Voor de beoordeeling van het grootste gedeelte van het rapport, en wel van dat deel, waarop het thans aankomt, heeft men dus met de van den socialistischen staat verwachte verbeteringen niet te maken en kan men zich houden aan den thans bestaanden toestand. Doch waar het punt nu eenmaal in het rapport met eenigen klem

naar voren is gebracht, en het voor de beoordeeling van plannen inzake werkloosheidspolitiek van belang is te weten, in hoeverre gedeeltelijke „Verstaatlichung” van het economisch leven en partiële verwezenlijking van socialistische wenschen het euvel der werkloosheid kan verminderen, daar willen wij bij het bovenstaande toch enkele kantteekeningen maken.

Met volle erkenning dan van de ellende, die de werkloosheid in de kapitalistische maatschappij aanricht, meenen wij toch, dat de oorzaken ervan zich ook in de socialistische maatschappij zullen voordoen, en dat deze laatste zelfs bij voortreffelijke organisatie, waarvan wij de mogelijkheid een oogenblik willen veronderstellen, er ten aanzien van de werkloosheid slechts in zeer enkele opzichten beter aan toe zou zijn dan onze maatschappij.

Groote structuurveranderingen der volkshuishouding zouden stellig hun analogon vinden in eene socialistische maatschappij en aan seizoeninvloeden en de normale wrijving van een groot productie- en distributiestelsel zou deze laatste uiteraard niet weten te ontkomen. Ook de conjunctuur zou zich in het socialisme zeer waarschijnlijk voordoen. Thans openbaart deze zich in een overmatige expansie gedurende de hausseperiode, een te groote opvoering van het productie-apparaat, dat in den omvang, die het door de expansie heeft verkregen, niet loonend blijkt geëxploiteerd te kunnen worden. Bij deze expansie speelt de psychologie van den ondernemer een groote rol. Waar hij maar nieuwe kansen speurt, breidt hij zijne zaken uit, met het gevolg, dat zich in de economische ontwikkeling zekere onevenwichtigheden voordoen, die ook op de arbeidsmarkt haar terugslag vinden. Deze psychologische factor nu zal bij eene staatsorganisatie van de productie niet worden verzwakt, doch versterkt. Ieder kent de neiging van geestdriftige beheerders van Overheidsbedrijven om deze, waar mogelijk, tot uitbreiding te brengen. Deze expansiedrang, die bij particuliere bedrijven nog enigszins geremd wordt door de noodzaak tot scherpe calculaties, kan zich in het Overheidsbedrijf, dat veelal een monopolistische positie inneemt, heviger uiten, dan in het particuliere bedrijf, en bij eene algemeene „Verstaatlichung” der productie zou deze tendens zich vrijelijk baan breken. Ook in den socialistestaat zouden dus vergissingen in de aanwending van productieve krachten gemaakt worden en op tijden van uit-

aan alle betrokkenen ander werk opdragen, doch alleen tegen lager loon. Nu is de socialistestaat in dit opzicht in het voordeel tegenover het huidige stelsel. Thans geeft loonverlaging aanleiding tot veel strijd tusschen werkgever en werknemer, met verliezen voor beide partijen. Wanneer echter de Overheid zelf ondernemer en kapitalist is, en zij ten aanzien van de loonbepaling oppermachtig is, zoo zal — althans in theorie — de mogelijkheid geopend zijn om de werkloosheid geheel uit te schakelen, maar dan met behulp van het thans zoo zeer verguisde middel van den loondruk in tijden, waarin een hergroepering van productieve krachten ter correctie van gemaakte misrekeningen noodzakelijk blijkt.

Dat alles dienen, dunkt ons, degenen te bedenken, die zoo vol van critiek zijn op de huidige toestanden, en die de huidige werkloosheid een specifiek kapitalistisch kwaad en loonverlaging een bewijs van uitbuiting achten.

* * *

De tweede en derde alinea van de eerste conclusie geven, naar het ons voorkomt, geen aanleiding tot tegenspraak. Wel dient daarentegen conclusie II nader te worden bezien. Deze komt hierop neer, dat onze bevolking zoo snel groeit, dat de werkgelegenheid van Overheidswege moet worden bevorderd, of, negatief geformuleerd, dat de uitbreiding van het particuliere bedrijfsleven en van de huidige Overheidsbedrijven en verdere arbeidskrachten absorbeerende Overheidsdiensten thans onvoldoende verruiming van werkgelegenheid zou bieden. Wel wordt er in het rapport de nadruk op gelegd, dat blijvende vermeerdering van werkgelegenheid in de eerste plaats verkregen zal moeten worden door normale uitbreiding van ons bedrijfsleven, doch dat zou niet voldoende zijn.

Ten bewijze daarvan wordt een beroep gedaan op verschillende werkloosheidsstatistieken, o.a. op den werkloosheidsindex van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Deze ziet er voor de na-oorlogsjaren als volgt uit¹⁾:

1919....	7,7	1923....	11,2	1927....	7,5
1920....	5,8	1924....	8,8	1928....	5,6
1921....	9,-	1925....	8,1	1929....	6,2
1922....	11,-	1926....	7,3		

Gesplitst naar de maanden des jaars krijgen wij voor de laatste jaren het volgende beeld:

Jaar	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1925.....	12,8	10,-	8,-	6,6	5,9	5,7	7,-	7,2	6,5	6,2	7,9	13,8
1926.....	15,2	8,8	6,6	5,4	5,2	4,9	5,7	5,9	6,-	6,2	7,6	10,3
1927.....	13,2	11,-	7,5	6,1	5,1	4,9	5,6	5,4	5,6	5,5	6,9	12,7
1928.....	13,8	7,3	5,-	4,-	3,6	3,6	4,2	4,1	3,8	3,8	5,-	9,6
1929.....	16,2	17,2	13,-	2,8	2,4	2,1	2,4	2,5	2,5	2,7	4,2	9,8
1930.....	11,7	9,8	6,7	5,4	4,8	4,3	—	—	—	—	—	—

bundige expansie zouden min of meer hevige terugslagen volgen.

Dit alles, zoo zal men hiertegen aanvoeren, heeft onder het socialisme echter nog niet tot werkloosheid te leiden. Als het noodig is om bepaalde productietakken in te krimpen, dan kan men dat toch in een meer geleidelijk tempo doen, dan het thans pleegt te geschieden, of wel men kan arbeiders, die op een bepaalde plaats overbodig zijn geworden, elders aan het werk zetten, zonder dat zij daarvoor eerst eenigen tijd werkloos geweest behoeven te zijn.

Dit argument kan worden toegegeven, maar dan realiseere men zich goed, wat het insluit. De eerste der zoeven genoemde mogelijkheden beteekent, dat men terwille van de werkgelegenheid, dus om maar zooveel mogelijk personen bezig te houden, een tijdlang irrationeel produceert. En de tweede mogelijkheid impliceert, dat men de overgeplaatste arbeiders dwingt tot werken tegen een lager loon, dan waarop men aanvankelijk gerekend had. De conjunctuur toch is niet anders dan eene misrekening in den opzet der productie. Loopen de zaken spaak, dan kan men wel

Nu toonen deze cijfers een bedenkelijke hoogte in de op het haussejaar 1920 gevolgde depressie, doch voor de latere jaren kan men niet zeggen, dat de index den allerlaatste tijd, die in het teeken der depressie staat.

Het is verre van ons de bovengegeven cijfers met enthousiasme te begroeten. Met name vreezen wij, dat de recente stijging nog wel eenigen tijd zal aanhouden en dat de conjunctuur zich ook in dit opzicht nog scherper zal manifesteren, dan tot dusverre het geval is geweest. Wanneer men dan ook thans zou komen met het voorstel om tijdelijke maatregelen te treffen als onderdeel van een Overheidsconjunctuurprogramma, bijv. in den geest van ons artikel in dit weekblad van 3 Sept. jl., dan zou zulks naar onze op-

¹⁾ De werkloosheidsindex drukt de verhouding uit tusschen het werkelijk aantal dagen werkloosheid per week, en het totaal aantal dagen, gedurende welke de personen, van wie de werkloosheid is nagegaan, ten hoogste werkloos hadden kunnen zijn. Zie over de werkloosheid hier te lande ook het artikel van Dr. Ir. B. Bölgel in De Economist 1930, blz. 573, v.v.

vatting gemotiveerd zijn. Maar de algemeene loop der cijfers wijst er niet op, dat de toestand in den loop der jaren voortdurend verslechterd zou zijn.

Men kan niet anders zeggen, dan dat langs den toedusver gevolgden weg de bevolkingsaanwas van Nederland is opgevangen door expansie van het Nederlandsche bedrijfsleven, en dat er dus, afgezien van de conjunctuurgolven, geenerlei aanleiding bestaat voor extra Overheidsmaatregelen, zooals deze in de laatste alinea van conclusie VIII worden aanbevolen. Weliswaar is de vermeerdering van werkgelegenheid hier te lande in belangrijke mate beïnvloed door de uitbreiding van enkele industrietakken (gloeilampen, radio, kunstzijde), waarvan het niet aannemelijk is, dat zij in dit tempo zullen doorgaan. Doch dat wettigt toch niet tot de veronderstelling, dat in de toekomst in ons land van gedifferentieerde productie niet weder andere industrietakken tot ontwikkeling zullen worden gebracht, nu het zich blijkens de energie zijner ondernemers en de goede hoedanigheden der beschikbare arbeidskrachten voor industrialisatie zoo bij uitstek blijkt te eigenen.

Voor een *duurzaamheidsprogramma* tot verruiming van werkgelegenheid, tot opstelling waarvan de Overheid zou moeten overgaan en als onderdeel waarvan in het rapport (blz. 30) N.B. in dezen tijd van landbouwcrisis nog de ontginning van woesten grond wordt genoemd — welk een physiocratisch atavisme! — gevoelen wij, afgezien van Overheidsvoorlichting en onderwijszorg, dan ook niets. Verschillende der in het rapport gedane voorstellen zouden echter ook hun plaats kunnen vinden in een programma van conjunctuurpolitiek, waarbij de Overheid in depressietijden verhoogde activiteit betoont om in hausseperioden weder terug te treden. Daarvoor gevoelen wij zooveel te meer en bij eene latere gelegenheid zullen wij uit dit gezichtspunt de verschillende voorstellen van de commissie nog eens nader bespreken.

G. M. V. S.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Augustus 1930, afzonderlijk en vereenigd met die der vorige maanden, in vergelijking gebracht met de raming van dat jaar en de opbrengst over dezelfde tijdvakken van 1929.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand *f* 37.980.900 op tegen *f* 40.554.300 in Augustus 1929 en vertoonen mitsdien een achteruitgang van *f* 2.573.500. De totale opbrengst bleef voorts bij de raming een bedrag van *f* 2.402.100 ten achter.

De totaal-opbrengst over de eerste acht maanden van dit jaar bedroeg *f* 339.502.200, d.i. *f* 5.763.100 meer dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Ook de raming werd in genoemde periode overschreden en wel met *f* 16.438.900.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonen in Augustus jl. de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de wijn-, de bier-, de suiker- en de tabakaccijns een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de grondbelasting, de dividend- en tantiëmbelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de zout-, de geslacht- en de gedistilleerdaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de rechten en boeten van zegel, de rechten en boeten van registratie, de rechten en boeten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking, de domeinen, vaarten en wegen en de loodsgelden. De loop der middelen in de afgelopen maand was dus verre van gunstig. Verreweg de meeste lieten een daling in opbrengst zien, waaronder juist die middelen, welke zeer nauw samenhangen met den economischen toestand en de veranderingen daarin spoedig registreeren. Ongetwijfeld moet het ongunstig resultaat der afgelopen maand dan ook aan de

nog steeds heerschende malaise in de zakenwereld worden toegeschreven.

De grondbelasting leverde opnieuw minder op dan in dezelfde maand van 1929. Het nadeelig verschil beliep niet minder dan *f* 598.500, doch voor een deel staat deze teruggang zeker in verband met de ruime ontvangsten, die in de eerste maanden van het jaar binnenkwamen. Gerekend over acht maanden maakt dit middel dan ook een beter figuur. De totale ontvangsten over het tijdvak Januari t/m. Augustus stegen *f* 727.600 boven die van hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, terwijl 8/12 der raming met *f* 4.281.800 werd overschreden. Uit de gesplitste opbrengstcijfers valt af te leiden, dat de stijging voornamelijk zit in het loopende belastingjaar, zoodat het sneller tempo van invordering ongetwijfeld een factor van betekenis heeft gevormd. Daar de laatste maanden van het jaar voor dit middel bovendien niet de voordeeligste zijn, mag aan den verkregen voorsprong niet te veel waarde worden gehecht.

In tegenstelling met het zoo juist besproken middel vertoonde de personeele belasting een niet onbelangrijk accres (van *f* 359.600), waardoor de ontvangsten over de eerste acht maanden van dit jaar *f* 1.923.900 kwamen boven die van dezelfde periode van 1929, terwijl de raming in bedoeld tijdvak met *f* 1.559.300 werd overschreden. Bij dit laatste mag niet worden vergeten, dat de maand Augustus doorgaans ruime opbrengsten geeft. De gemiddelde maandraming werd in de afgelopen maand dan ook met niet minder dan *f* 2.532.900 overtroffen. Nauwkeuriger analyse der cijfers toont aan, dat ook bij dit middel de vluigere kohierbewerking haar invloed heeft doen gevoelen. Immers de stijging is vrijwel geheel te danken aan het loopende belastingjaar.

Ook de inkomstenbelasting gaf in de afgelopen maand een surplus, zij het van niet meer dan *f* 72.300. Daarentegen bleef de opbrengst *f* 3.382.500 bij de gemiddelde maandraming ten achter, hetgeen intusschen in het midden des jaars een gewoon verschijnsel is. Dank zij de ruime baten, die in de vorige maanden konden worden geboekt, bedraagt de opbrengst over de eerste acht maanden van dit jaar *f* 4.485.600 meer dan in hetzelfde tijdvak van 1929. Ook bij dit middel is de stijging ten deele toe te schrijven aan de snellere invordering, al komt een ander deel vermoedelijk op rekening van de hoogere kohierbedragen. Was de loop van deze belasting dus over het geheel genomen niet onbevredigend, men zie niet over het hoofd, dat de geïnde bedragen op in het verleden genoten inkomsten berusten en de inkomstenbelasting den teruggang der conjunctuur nog slechts in geringe mate kan weergeven. Bij vergelijking van de ontvangsten over de eerste acht maanden van 1929 en 1930 blijkt, dat de bedragen als volgt kunnen worden verdeeld:

	Jan. t/m. Aug. 1929	Jan. t/m. Aug. 1930
1926/27....	<i>f</i> 449.100	—
1927/28....	„ 1.672.900	<i>f</i> 254.300
1928/29....	„ 51.102.000	„ 1.032.900
1929/30....	„ 2.452.900	„ 55.931.000
1930/31....	—	„ 2.944.300
Totaal ..	<i>f</i> 55.676.900	<i>f</i> 60.162.500

Tengevolge van een achteraf gebleken onjuistheid in een der kantooropgaven is bij de splitsing over Juli jl. het bedrag der ontvangsten op den dienst 1928/29 te hoog, dat betreffende den dienst 1929/30 in evenredigheid te laag vermeld; hierdoor wordt verklaard, dat het thans op den eerstgenoemden dienst verantwoordte bedrag lager is dan dat, vermeld op den middenstaat over de vorige maand.

In tegenstelling met de vorige maand gaf de vermogensbelasting ditmaal een hoogere opbrengst. De toeneming bedroeg *f* 70.900. Daar de vorige maanden van het jaar voor dit middel ook niet onvoordeelig waren, wijst de middenstaat voor de eerste acht maanden een overschot aan van *f* 670.200. De

gemiddelde maandraming werd in de afgelopen maand niet bereikt; het nadeelig verschil beliep f 551.500, doch voor de maand Augustus is dit niet verontrustend. Gerekend over acht maanden kwam f 757.100 meer binnen dan het evenredig deel der raming.

De dividend- en tantiëmebelasting daalde met f 635.800 en waar de vorige maanden ook al niet gunstig uitvielen, bleef de ontvangst over de eerste acht maanden belangrijk bij die over hetzelfde tijdvak van 1929 ten achter (nadeelig verschil f 2.234.000). Over het algemeen is de maand Augustus voor dit middel gunstig, daar omstreeks de helft van het jaar de meeste dividenduitbetalingen plaats hebben. Dat de gemiddelde maandraming met f 812.600 werd overtroffen is dus geheel normaal; evenzeer de omstandigheid, dat in de eerste acht maanden f 1.373.600 meer inkwam dan 2/3 der raming. Doch wel is de teruggang in vergelijking met het vorige jaar verontrustend. Omtrent de oorzaak van dit verschijnsel behoeft men niet in het duister te tasten. De lagere opbrengst mag zeker goeddeels op rekening van geringere dividend uitkeeringen door verschillende Indische cultuur-maatschappijen worden gesteld, al is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat ook eenige vertraging in de aanslagregeling van invloed is geweest.

De invoerrechten deden in de afgelopen maand f 388.600 minder in de schatkist vloeien, hetgeen op een daling van den import wijst, al is dit ook meer een daling in waarde dan in gewicht. De mindere opbrengst is dus voor een deel terug te voeren tot de algemeene daling van het prijsniveau. Toch was de ontvangst hooger dan in de beide voorafgaande maanden; vergeleken bij de maandraming bedroeg het nadeelig verschil maar f 30.200. Over de eerste acht maanden kwam in het loopende jaar f 1.164.100 meer binnen dan in 1929 en f 1.756.500 meer dan 2/3 der raming, doch dit is een gevolg van de ruime baten, die in de eerste maanden van het jaar werden ontvangen. Ook het statistiekrecht liep terug (met f 84.200). Dit middel heeft dit jaar voortdurend teleurgesteld. Gerekend over acht maanden kwam f 302.100 minder binnen dan in 1929 en f 227.200 beneden het evenredig deel der raming. Een mindere export in verband met de heerschende malaise is hier de aanwijsbare oorzaak.

Van de accijnzen vertoonde de zoutaccijnzen een teruggang van f 52.200, vermoedelijk wegens meerderen uitvoer van zout met restitutie van in vorige maanden betaalden accijnzen. De geslachtaccijnzen gaf een daling te zien van f 163.700, waarschijnlijk wegens meerderen invoer van buitenlandsch gekoeld vleesch en van Deensch versch rundvleesch, waarvan wel invoerrecht doch geen accijnzen wordt betaald. Ook op zichzelf beschouwd was de ontvangst der afgelopen maand lang (f 115.200 beneden de gemiddelde maandraming). De wijnaccijnzen vertoonde een klein accres (van f 5.000), doch de eerste twee maanden van het kwartaal zijn voor dezen accijnzen van weinig belang. Tot dusverre was de loop van den wijnaccijnzen vrij ongunstig. De gedistilleerdaccijnzen gaf f 204.100 minder te boeken, doch deze teruggang is slechts schijnbaar, daar de maand Augustus in 1929 vijf verschijndagen van den crediettermijn telde tegen slechts vier in 1930. In de eerste acht maanden kwam f 917.900 minder binnen dan het evenredig deel der raming. Vergeleken bij het vorig jaar werd in bedoeld tijdvak f 729.000 meer ontvangen, doch de ontvangsten van het vorig jaar werden gedrukt door teruggaven van accijnzen, betaald over den op 1 Maart 1929 aanwezigen voorraad. Het bier leverde een surplus van f 119.700; ook de maandraming werd niet onbelangrijk overtroffen (met f 252.600). De teruggang in de maand Juli (f 115.800) werd dus geheel gecompenseerd.

De suikeraccijnzen bleef zich in stijgende lijn bewegen en gaf ditmaal een accres van f 624.800, wegens toenemenden invoer van buitenlandsche suiker in verband met de inwerkingtreding der wet tot heffing

van een compenseerend invoerrecht. Ook de tabakaccijnzen wees een stijging in opbrengst aan (van f 81.100), waarin het toenemend verbruik van rookartikelen, voornamelijk van dure sigaretten, tot uiting komt. Eene vergelijking van de opbrengsten der accijnzen over de eerste acht maanden van 1930 met die van 1929 en met de raming leidt tot het volgend resultaat:

	Opbrengst 8 m. 1929	Opbrengst 8 m. 1930	Raming 8 m. 1930
Zout	f 1.291.200	f 1.441.600	f 1.200.000
Geslacht	„ 7.908.600	„ 7.709.600	„ 8.000.000
Wijn	„ 1.444.300	„ 1.410.400	„ 1.800.000
Gedistilleerd ..	„ 23.019.800	„ 23.748.800	„ 24.667.000
Bier	„ 9.206.300	„ 10.176.100	„ 10.000.000
Suiker	„ 31.121.700	„ 34.593.000	„ 31.867.000
Tabak	„ 17.701.100	„ 19.209.700	„ 17.333.300

De belasting op gouden en zilveren werken bracht f 2.300 minder op; over acht maanden bedroeg de vooruitgang f 39.300.

De middelen, die meer in direct verband staan met het zakenleven, maakten al een heel slecht figuur. De zegelrechten daalden met f 976.600 waarvan f 499.400 aan een trager vloeien der beursbelasting is te wijten. Bij de gemiddelde maandraming bleef de opbrengst zelfs f 1.150.300 ten achter. Eenzelfde beeld vertoonen de registratierechten, die f 551.800 in opbrengst terugliepen en ook belangrijk bij de gemiddelde maandraming ten achter bleven (met f 883.200). Vooral op deze middelengroep zet de dalende conjunctuur haar stempel. Ook het volgend staatje wijst duidelijk aan, hoezeer 1930 in economisch opzicht bij 1929 ten achter staat:

	Opbrengst 6 m. 1929	Opbrengst 6 m. 1930	Raming 6 m. 1930
Zegelrechten	f 18.466.600	f 16.974.800	f 17.667.000
Registratierechten ..	„ 22.400.500	„ 17.558.100	„ 20.000.000

De successierechten wezen ook ditmaal een lager opbrengstcijfer aan, al was de teruggang ook niet groot (f 46.700). De opbrengst over de eerste acht maanden daalde hierdoor f 1.482.000 beneden die van hetzelfde tijdvak van 1929. De raming werd in dezelfde periode overschreden en wel met f 106.900, niettegenstaande de ontvangsten uit dit middel voor 1930 f 4.000.000 hooger zijn geraamd dan voor het afgelopen jaar.

De domeinen verschafften f 194.700 minder, waarvoor geen bepaalde reden kan worden opgegeven. Ook de loodsgelden liepen in opbrengst terug (met f 7.800). Gerekend over acht maanden kwam reeds f 65.200 minder binnen dan in het vorige jaar, terwijl ook de raming niet werd bereikt (nadeelig verschil f 116.800). Gezien de vermindering van het scheepvaartverkeer en de oplegging van een belangrijke tonnages behoeft deze teruggang geen verwondering te wekken.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” daalden van f 5.712.900 tot f 4.340.700. Van laatstgenoemd bedrag was ruim f 1.260.000 aan de Verdedigingsbelastingen te danken. Gerekend over acht maanden viel een teruggang te bespeuren van f 57.538.300 tot f 54.976.500. De opcenten op den suikeraccijnzen, welke met 1 Februari jl. zijn afgeschaft, brachten in dit jaar f 4.975.000 minder op, terwijl aan zegelrechten van buitenlandsche effecten f 165.800 meer kon worden geboekt, hetgeen op een vermeerdering der emissies van buitenlandsche fondsen wijst.

Voor het „Wegenfonds” kwam in de afgelopen maand f 3.327.000 binnen tegen f 3.550.000 in Augustus 1929. Van eerstgenoemd bedrag komt f 575.400 op rekening van de wegenbelasting, terwijl de rest of f 2.751.600 wordt bijgedragen door de rijwielenbelasting, die sedert het vorige jaar grootendeels in de maanden Juli en Augustus binnenkomt. In de eerste acht maanden kwam aan Wegenfonds ten goede f 15.445.600, waarvan f 8.819.500 wegenbelasting en f 6.626.100 rijwielenbelasting. In het vorige jaar bedroegen de beide laatstgenoemde opbrengstcijfers respectievelijk f 7.588.300 en f 6.303.100.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE INTERNATIONALE BETEKENIS VAN DE BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN.¹⁾

Prof. Dr. G. Bachmann, President van de Schweizerische National Bank, schrijft ons:

Indien de Bank voor Internationale Betalingen op de verschillende geldmarkten een juiste positie wil innemen, is het noodig dat haar transacties met de politiek van de centrale bankinstellingen van de betrokken landen in overeenstemming is. Dit grondbeginsel is praktisch uitvoerbaar, doordat tegen elke transactie van de B.I.B. op een bepaalde markt of in een bepaalde valuta door de betreffende circulatiebank bezwaar kan worden gemaakt. Dat wil zeggen, dat zij een bank te Bazel met de B.I.B., of de B.I.B. met een bank te Zürich geen zaken kan doen, tenzij de Nationale Bank hiertoe machtiging heeft verleend. Indien inderdaad in de praktijk voor elke afzonderlijke transactie van tevoren de toestemming van de betrokken circulatiebank moest worden verkregen, dan zou dit een stilstand van het bankbedrijf van de B.I.B. beteekenen. Daarom is in de statuten, wat dit punt betreft, bepaald, dat, indien de B.I.B. van een markt gelden moet terugtrekken, tegen welke plaatsing de betrokken circulatiebank geen bezwaar had, voor de terugtrekking daarvan geen machtiging behoeft te worden aangevraagd. Vaak beteekent echter het afgeven van een valuta aankoop van een andere valuta en voor deze belegging is dan de toestemming van de betrokken circulatiebanken vereischt. Echter is ook op andere wijze overeenstemming tusschen circulatiebank en B.I.B. mogelijk.

De B.I.B. heeft er in haar besluiten omtrent de wederzijdsche betrekkingen den nadruk op gelegd, dat zij zoodanig op de geldmarkten zal opereeren, dat de transacties in overeenstemming zijn met de valutapolitiek van de betreffende circulatiebank, teneinde aldus de controle van elke circulatiebank over de geldmarkt te helpen vergrooten. Daarom is men het er over eens, dat alle op een bepaalde geldmarkt in de valuta van die markt aan de B.I.B. ter beschikking staande middelen op de rekening van de B.I.B. bij de betrokken circulatiebank gecentraliseerd moeten worden, om dan vandaar uit over deze geldmarkt te worden verdeeld. Op deze wijze worden dan alle bedragen in Zwitsersche francs van de B.I.B. bij de Zwitsersche Nationale Bank geconcentreerd en voorzover zij niet op een rentelooze girorekening blijven staan, op deposito bij Zwitsersche banken uitgezet.

De verdeling, d.w.z. de wederbelegging van de bij de circulatiebank geplaatste gelden van de B.I.B. heeft zoodanig plaats, dat de circulatiebank op eigen naam, echter voor rekening van de B.I.B., de gelden elders deponeert, of dat zij voor de B.I.B. deviezen of waardepapieren koopt. Ook kan aankoop van binnenlandsche wissels plaats vinden, waarbij het echter voor de B.I.B. bij den aankoop van Zwitsersche wissels een belegging tegen het particuliere wissel-disconto betreft. Het is op zichzelf denkbaar, dat deze binnenlandsche wissels door de Nationale Bank uit haar eigen portefeuille aan de B.I.B. worden ter hand gesteld. Moeten deze binnenlandsche wissels daarentegen door de Nationale Bank op de markt worden gekocht, dan kan de circulatiebank niet op eigen naam als koper van particuliere disconto's optreden. Wel echter kan zij als agent van de B.I.B. handelen of ook slechts als tussenpersoon tusschen B.I.B. en verkopers van wissels.

De volgende bepaling zal zich in de discontozaken van een circulatiebank met de B.I.B. kunnen voordoen: de circulatiebank kan de B.I.B. machtigen, zelf op de discontomarkt als koper op te treden, of de circulatiebank kan, omdat zij dezen aankoop

¹⁾ Dit artikel ontvingen wij door bemiddeling van den persdienst van de B.I.B.; het behandelt een vraagstuk, waarover Prof. Bachmann in een bijeenkomst van Zwitsersche bankiers te Luzern heeft gesproken. (Red.)

op eigen naam volgens de wet niet mag uitvoeren, dezen eenvoudig ook aan de B.I.B. verbieden. Een groot aantal circulatiebanken heeft haar houding ten opzichte van haar zakenrelaties met de B.I.B. principieel voor alle transacties zoodanig bepaald, dat de B.I.B. uitsluitend door de circulatiebank met de betreffende markt in verbinding kan treden, en dat transacties, die de circulatiebank op eigen naam, als agent of tussenpersoon niet kan uitvoeren, verboden zijn. Enkele circulatiebanken zijn nog verder gegaan en laten op haar markt alleen die transacties van de B.I.B. toe, die de circulatiebank zelf op eigen naam kan uitvoeren.

Een eerste transactie tusschen B.I.B. en de Nationale Bank, die onmiddellijk een principieele beslissing van bovenbedoeld vraagstuk der zakenrelaties verlangde, was de uitgifte van de Zwitsersche tranche van nominaal Zw.frs. 92 miljoen van de Internationale 5½ pCt. leening van het Deutsche Rijk van Juni 1930. Het betrof hier een leening in Zwitsersche francs, waartoe de B.I.B. voor Duitschland op de Zwitsersche markt overging. Hiertoe had zij de toestemming van de Zwitsersche Nationale Bank noodig, die dan ook met haar de grootte van de tranche en de verdere modaliteiten van de leening besprak. Daarbij deed zich verder de vraag voor, of de tranche der leening niet met medewerking van de Nationale Bank kon worden geëmitteerd. De bij de emissie betrokken Zwitsersche grootbanken hadden bij de Nationale Bank hierop aangedrongen. Zij moest dit echter op grond van haar statuten weigeren.

Bij een algemeene economische waardeering van de B.I.B. moet men zich voor oogen houden, dat haar werkzaamheid door en voor de centrale bankinstellingen plaats heeft. Zulks geldt zoowel voor de B.I.B. als herstelbank, als ook voor de B.I.B. als coöperatie bank. Wat dit laatste betreft, moet zij de taak van de nationale circulatiebank t.o.v. de valuta-, crediet- en disconto-politiek helpen verwezenlijken. Deze functies van de circulatiebanken hebben zich echter sinds den oorlog gewijzigd. In een omvangrijke literatuur over geldtheoretische en geldpolitieke vraagstukken wordt een actief ingrijpen van de circulatiebanken in het conjunctuurverloop bepleit. Een circulatiebank behoort niet slechts door het opnemen en de afgifte van goud de goudpariteit van het ruilmiddel te handhaven, maar zij moet door aan- en verkoop van deviezen ertoe medeverken, dat geen effectieve goudbewegingen plaatsvinden. Zij moet met haar disconto niet den rentevoet op de geldmarkt volgen, maar moet dezen door credietexpansie en credietbeperking regelen.

Tot steun van dit program, dat op theoretische overwegingen en praktische ervaring gedurende de jaren na den oorlog is gebaseerd, wordt gewezen op het systeem van de Federal Reserve Banken, die op grond van een juiste goud- en deviezenpolitiek den dollar hebben gestabiliseerd. Tegelijkertijd heeft haar open markt-politiek bewezen, hoe door aankoop van binnenlandsche wissels tegen particulier disconto naast discontoeering van wissels tot het officieele disconto en hoe voorts door aan- en verkoop van waardepapieren het credietvolumen kan worden geregeld. Op deze wijze is het de Federal Reserve Banken gelukt om den dollar niet slechts naar buiten op goudpariteit, doch ook naar binnen op een vast peil van koopkracht te stabiliseeren. Deze koopkrachtstabilisatie moet evenwel sedert het uitbreken van de crisis in de Vereenigde Staten in twijfel worden getrokken.

De politiek van de Zwitsersche Nationale Bank is zeker door deze stroomingen niet onbeïnvloed gebleven. Zij heeft naar een sterkere positie op de geldmarkt gestreefd en de handelsportefeuille geleidelijk zoo gezuiverd, dat zij financieele en credietwissels, die op den vervalddag niet gehonoreerd kunnen worden, niet toelaat. Zij heeft ook om redenen van binnenlandsche disconto politiek t.o.v. de buitenlandsche wisseltrekkingen een zekere terughou-

dendheid betracht. Verder werden ook de beleeningen gemobiliseerd. De Nationale Bank kon echter, ondanks een interne versterking, haar positie niet handhaven, zonder een deviezenportefeuille aan te leggen, die in overeenstemming is met het sedert den oorlog zoo enorm gestegen internationalisme van de Zwitserse grootbanken. Deze deviezenportefeuille dient in de eerste plaats tot bescherming van de valuta. De Nationale Bank heeft met deze portefeuille ook een open marktpolitiek gevoerd teneinde den rentevoet voor het bedrijfscrediet op een laag niveau te houden. Ook een overeenkomst met de grootbanken in den vorm van een gentleman-agreement, die beoogt, bij buitenlandsche leeningen in Zwitserland van tevoren met de Nationale Bank en door haar met de Bondsautoriteiten overleg te plegen, heeft ten doel, de Nationale Bank bij de volbrenging van haar taak ten aanzien van valuta- en geldmarkt te ondersteunen.

De B.I.B. en het goudvraagstuk.

Thans koestert men de verwachting, dat door inschakeling van de B.I.B. in het internationale verkeer de nationale circulatiebanken en daarmede de volkshuishoudingen een nieuwen steun deelachtig zullen worden. Deze wenschen leiden in dubbele richting. In de eerste plaats tot samenwerking bij het goudvraagstuk en verder tot samenwerking bij credietpolitieke vraagstukken. Om voor een zoo goed mogelijke nivelleering tusschen aanbod van en vraag naar goud, voor verdeling van de voorraden en vermindering van de goudtransporten, en tenslotte voor stabilisatie van de goudwaarde werkzaam te zijn, staan aan de B.I.B. krachtens haar statuten talrijke middelen ten dienste. Van speciale betekenis is de door alle 17 staten van de Haagsche Overeenkomst gegarandeerde onschendbaarheid van de bezittingen van de B.I.B., hetgeen haar reeds aanstonds geschikt maakt als goudcentrale en daarmede voor goudclearing, als ook voor een doorvoering van de door den Volkenbond ontworpen overeenkomst inzake financieelen steun.

Dat de B.I.B. het tot nog toe onopgeloste goudvraagstuk zal kunnen oplossen, mag redelijkerwijs door niemand worden verwacht. Het kan bovendien niet volkomen worden opgelost, omdat de valutapolitiek, zooals de betalingsbalans van elk land aantoon, in laatste instantie steeds van de economische politiek afhankelijk is. Zoo houdt de tariefpolitiek van de Ver. Staten het afvloeien van het goud van de Federal Reserve banken tegen. Dat de organisatie van de B.I.B., en de met haar organisch verbonden circulatiebanken door haar ervaringen daartoe zullen kunnen bijdragen, om plotselinge en omvangrijke goudverschuivingen in onderling overleg te vermijden, en op zijn minst haar gevolgen door tijdige mededeeling te verzachten, zoodat de praktijk van de goudvaluta steeds hechter zal worden, en dat de goudwaarde, zooals in de decennia vóór den oorlog, weder meer genivelleerd wordt, dit, alles ligt absoluut binnen het bereik van gerechtvaardigde verwachtingen.

Nog meer omstreden dan het goudvraagstuk is de rol van de B.I.B. ten aanzien van de credietpolitiek der circulatiebanken. Ook hier bieden de statuten veelvuldige mogelijkheden om bij het disconteren en beleenen en bij de voorschotten in rekening-courant, op de crediettransacties van de circulatiebanken invloed uit te oefenen. Hoewel ook aan de B.I.B. de uitgifte van bankbiljetten verboden is en verboden moet blijven, zoo kan zij door haar werkzaamheid de bankbiljettenuitgifte van de circulatiebanken in bijzondere mate bevorderen of bemoeilijken. Een zekere invloed op de uitgifte van bankbiljetten blijkt reeds uit de samenwerking bij goudtransacties. Goudtoevoer bij de circulatiebank kan tot credietexpansie leiden; goudafvloeiing tot credietbeperking. Door het vergemakkelijken of bemoeilijken van den goudtoevoer heeft de B.I.B. dus reeds invloed op de credietzaken van de circulatiebank en reeds lang

voordat de goudbewegingen plaats hebben, reageeren de wisselkoersen hierop.

Dat de B.I.B. voor alle landen een conjunctuurverloop zonder crisisverschijnselen zal kunnen bewerken, zal niemand verwachten. Wel echter kan de B.I.B. de circulatiebanken steunen bij haar streven, om het seizoensaanbod van deviezen uit hoofde van export en de seizoensvraag naar deviezen voor importdoeleinden te nivelleeren, en de bestrijding en verzachting van de in het land uitgebroken algemeene of gedeeltelijke economische crises bevorderen. De samenwerking van de circulatiebanken met de Deutsche Reichsbank geeft hiervoor sedert de stabilisatie van de Duitse valuta voldoende voorbeelden, evenals ook de discontopolitiek van de Federal Reserve banken in samenwerking met die van de Bank of England.

De gelijktijdige veranderingen van de officieele disconto's, zooals deze vooral dit jaar hebben plaatsgevonden, leveren voorts een bewijs voor de samenwerking, welke ontstaat door het bewustzijn, dat de storing in één land noodzakelijk ook op anderen overspringt, in de eerste plaats door verschuiving van de gelden op korten termijn, voorts door kapitaaltoe- en -afvoer en tenslotte door overstroming met buitenlandsche goederen en stilstand in den omzet van de binnenlandsche goederen. Ook hier behoeven wij niet naar voorbeelden uit het verleden te zoeken, om aan te toonen, hoe zeer ook gestadige voeling omtrent credietpolitieke maatregelen op internationaal gebied gewenscht, en tevens mogelijk is.

AANTEKENINGEN.

De betekenis van een groot internationaal financieel centrum voor de Bank voor Internationale Betalingen.

In de vergadering van Zwitserse bankiers, die de vorige week te Luzern is gehouden, heeft de heer Quesnay een interessant exposé gegeven van de functie van de B.I.B. Hij maakte de opmerking, dat het program van de B.I.B. reeds duidelijk uit haar naam bleek; dit programma betreft de onderlinge verhouding der staten, de kapitaalbeweging van de eene markt naar de andere, de omzetting van de eene valuta in de andere in verband met de herstel- en andere politieke schulden, den internationalen leeningdienst, waarbij de B.I.B. als trustee optreedt, en de clearing tusschen circulatiebanken. Haar taak is bovendien erop toe te zien, dat de belangrijke internationale kapitaalbewegingen niet de stabiliteit der valuta's verstoren, waarbij zij natuurlijk met de verschillende circulatiebanken nauw samenwerkt. Verder moet zij meewerken het internationale financieele vertrouwen en de zekerheid van de effectenbezitters te vergroeten om zoo den omloop van kapitaal te vergemakkelijken. Ook moet zij aan de vermindering van de rentverschillen tusschen staten met stabiele valuta's medewerken. Zwitserland kan uit de omstandigheid, dat de B.I.B. haar zetel in Bazel heeft, in verschillend opzicht voordeel trekken. Het zou mogelijk zijn, dat zich in Zwitserland internationale financieringsmaatschappijen zouden vestigen met het doel om kapitaal op korten termijn in kapitaal op langen termijn om te zetten, indien de wetgeving, bijv. de bepalingen over de samenstelling van den raad van commissarissen van naamloze vennootschappen, iets minder streng ware. De B.I.B. is in Zwitserland aan een speciale wetgeving onderworpen, die met haar bijzonder karakter rekening houdt. Bovendien is het te hopen, dat een liberaal regime het mogelijk zal maken, dat zich in de nabijheid der B.I.B. een groot internationaal financieel centrum zal vormen, dat niet slechts waardevol zal zijn voor Zwitserland, doch tevens aan de geheele wereld de beste verdeling en organisatie van het crediet zal waarborgen ter voldoening aan de in dit opzicht bestaande behoeften.

MAANDCIJFERS.
OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens)

	Augustus 1930	Sedert 1 Januari 1930	Overeen- komstige periode 1929
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	1.243.251	18.538.434	17.810.850
Personeele belasting ..	4.824.616	19.892.614	17.968.732
Inkomstenbelasting ..	3.284.187	60.161.465	55.676.868
Vermogensbelasting ..	615.139	10.090.455	9.420.269
Dividend- en tantième- belasting	2.479.231	14.706.927	16.940.900
<i>Invoerrechten.</i>	5.428.102	45.423.151	44.259.100
<i>Statistiekrecht.</i>	328.853	2.772.827	3.074.939
<i>Accijnzen.</i>			
Zout	147.012	1.441.563	1.291.194
Geslacht	884.804	7.709.573	7.908.577
Wijn	37.744	1.410.369	1.444.273
Gedistilleerd	3.032.712	23.748.793	23.019.759
Bier	1.502.628	10.176.094	9.206.346
Suiker	4.988.425	34.593.007	31.121.742
Tabak	2.475.202	19.209.719	17.701.071
Belasting op gouden en zilveren werken	75.332	701.563	662.260
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	1.057.993	16.974.787	18.466.558
Registratierechten	1.616.801	17.558.104	22.400.547
Successierechten	3.340.220	27.893.086	29.375.068
<i>Domeinen, wegen en vaarten</i>	183.363	2.846.237	2.272.456
<i>Staatsloterij</i>	24.338	435.880	435.788
<i>Loodsgelden</i>	410.907	3.216.565	3.281.775
Totaal-Generaal ..	37.980.860	339.502.213	333.739.072

¹⁾ Hieronder begrepen f 318.067 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbel.). ²⁾ Id. f 3.189.638 ³⁾ Id. f 5.580.188.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Augustus 1930	Sedert 1 Januari 1930	Overeen- komstige periode 1929
Verdedigingsbelast. I	761.849	11.970.417	10.928.072
Verdedigingsbelast. II	499.115	19.457.559	18.653.843
<i>Opcenten:</i>			
Grondbelasting	251.504	3.732.229	3.571.972
Personeele belasting ..	871.269	3.681.516	3.394.684
Inkomstenbelasting ..	364.570	589.843	380.779
Vermogensbelasting ..	359.350	5.719.656	5.590.497
Dividend- en tantième- belasting	818.146	4.853.286	5.303.329
Accijnzen op Suiker	—	1.249.376	899.904
„ „ Wijn	7.549	282.074	6.224.348
Gedistilleerd	303.271	2.374.879	288.855
Zegelrecht van buitl. eff.	104.117	1.065.678	2.301.976
Totaal	4.340.740	54.976.513	57.538.259

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

	575.437	8.819.499	7.588.281
Wegenbelasting	575.437	8.819.499	7.588.281
Rijwiabelasting	2.751.550	6.626.133	6.303.107
Totaal	3.326.987	15.445.632	13.891.388

¹⁾ 90 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel.wet.

**SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEEL-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING
SEDERT 1 JANUARI 1930.**

Dienstjaren	Grond- belasting	Personeele belasting	Inkomsten- belasting	Vermogens- belasting
1927/28	—	—	254.334	3.267
1928/29	7.068	109.290	1.032.880	171.263
1929/30	4.134.815	4.424.243	55.930.962	9.464.725
1930/31	14.396.551	15.359.081	2.944.289	451.200
Totaal ..	18.538.434	19.892.614	60.162.465	10.090.455

¹⁾ Tengevolge van een achteraf gebleken onjuistheid in een der kantooropgaven, is bij de splitsing over Juli jl. het bedrag der ontvangsten op den dienst 1928/29 te hoog, dat betreffende den dienst 1929/30 in evenredigheid te laag vermeld, waardoor het thans op den eerstgenoemden dienst verantwoorde bedrag lager is, dan dat over de vorige maand.

EMISSIES IN AUGUSTUS 1930.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen ¹⁾ f 2.891.625,—
zijnde:

Nederland

Gem. Heerlen f 2.000.000
4½ % obl. à 99¼ % .. f 1.995.000
Gem. Hillegom f 900.000
4½ % obl. à 99¼ % .. f 896.625

Bank- en Credietinstellingen

Nederland

Aandeelen
Ned. Hand.- en Landbouw-
bank f 250.000 aand. à
100 %

Handelsondernemingen

Nederland

Obligatiën
Handel- en Verhuurmij. v.
Automobielen en Rijwie-
len „Hevvar” f 400.000
hyp. 6 % obl. à 100 % f 400.000

Scheepvaart-Maatschappijen

Nederland

Obligatiën
N.V. Stoomvaart-Mij.
„Nederland” f 10.000.000
4½ % obl. à 97¼ % .. f 9.750.000

Frankrijk

Obligatiën
Serv. Contr. des Message-
ries Maritimes S. A.
f 2.500.000 4½ % obl. à
98¼ %

Diversen

Nederlandsch-Indië

Obligatiën
N.V. „Volkshuisvesting te
Soerabaja” f 1.770.000
4½ % gegar. obl. à 97 % f 1.716.900

Totaal

¹⁾ Bovendien conversieleening Nederland, Prov. Gelderland f 3.945.000 4 % obl. à 96¼ %.

Totaal der emissies in Januari

Algemeen Totaal

Bovendien:

f 15.650.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f 994,94
„ 1.210.000,— 6/m. „ „ 990,—
„ 17.847.000,— 4 % Schatkistbiljetten „ „ 1.007,50

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:

5 % obl. in certif. van B. frs. 10.000 Gent 1930 à 94¼ %
(Introductie);

Aand. The International Nickel Company of Canada Ltd.
à \$ 20 p. aand. (voor aandeelhouders);

en op de volgende obligatieleeningen:

	Guldens	Rente- voet	Emissie- koers
Orde der Broeders van Barmh. v. d. H. Joannes de Deo „Fate-Bene- Fratelli” „Provincie Lombardo- Veneta”, Milaan (+ 700.000 voor conversie)	675.000	7 %	96 %
Pius X stichting, Breda	100.000	5 %	100 %
Congreg. der Zusters v. d. Goddel. Heiland, Weenen	250.000	8 %	100 %

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discount rates for various cities including Lissabon, London, Madrid, N.-York, Oslo, Parijs, Praag, Pretoria, Rome, Stockholm, Tokio, Weenen, and Warschau.

OPEN MARKT.

Table showing open market exchange rates for Amsterdam, Londen, Berlijn, and New York from 1929 to 1930.

1) Koers van 19 Sept. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various cities like Londen, Berlijn, Parijs, Brussel, and Batavia.

Table of exchange rates for various cities including Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, and Madrid.

Table of exchange rates for Stockholm, Kopenhaagen, Oslo, Helsingfors, Buenos Aires, and Montreal.

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates from New York for London, Paris, Berlin, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various international locations like Alexandrië, Athene, Bangkok, etc.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS *)

Table showing silver and gold prices for various dates from 1930.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Table showing the financial status of the Dutch Treasury, including income and expenses.

Table showing the obligations of the Dutch Treasury, categorized into various types of debts.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table showing the floating debt of the Netherlands-Indies, including various types of government bonds and loans.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 22 September 1930.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 39.583.648,89 Bijbnk. „ 752.320,60 Ag.sch. „ 7.987.441,71	f	48.323.411,20
Papier o. h. Buitenl. in disconto	„		—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 239.866.694,—		239.866.694,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 28.586.600,09 Bijbnk. „ 4.999.459,80 Ag.sch. „ 49.676.210,64	f	83.262.270,53
Op Effecten	f 81.729.482,82		
Op Goederen en Spec.	„ 1.532.787,71		83.262.270,53
Voorschotten a. h. Rijk	„		—
Munten Muntmateriaal	Munt, Goud f 64.774.330,— Muntmat., Goud „ 325.820.298,38	f	390.594.628,38
Munt, Zilver, enz.	„ 24.173.308,10		
Muntmat., Zilver	„		414.767.936,48 ¹⁾
Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfonds	„ 25.899.705,23		
Gebouwen en Meub. der Bank	„ 5.000.000,—		
Diverse rekeningen	„ 52.270.456,15	f	869.390.473,59
Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000,—		
Reservefonds	„ 7.199.946,44		
Bijzondere reserve	„ 8.000.000,—		
Pensioenfonds	„ 6.742.786,35		
Bankbiljetten in omloop	„ 800.112.150,—		
Bankassigatiën in omloop	„ 225.693,68		
Rek.-Cour. f Het Rijk saldo's: Anderen	f 733.563,27 „ 21.250.482,90		21.984.046,17
Diverse rekeningen	„ 5.125.850,95	f	869.390.473,59
Beschikbaar metaalsaldo	f 85.488.655,57		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 213.621.635,—		

¹⁾ Waarvan in het buitenland f 28.846.779,33.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek- kings- perc.
	Munt	Muntmat.				
22 Sept. '30	64.774	325.820	800.112	22.210	85.489	50
15 „ '30	64.781	325.820	812.274	13.303	84.369	50
8 „ '30	64.789	325.820	824.353	12.508	79.640	50
2 „ '30	64.795	325.820	843.799	17.778	69.943	48
25 Aug. '30	64.808	325.820	799.828	25.071	84.967	50
18 „ '30	64.815	325.820	804.067	24.754	83.526	50
23 Sept. '29	65.601	377.442	802.779	16.539	134.528	56 ¹⁾
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	48.621	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist- promessen rechtstreeks	Belee- ningen	Papier op het buitenl.	Diverse reke- ningen ¹⁾
22 Sept. 1930	48.323	—	83.262	239.867	52.270
15 „ 1930	48.436	—	89.043	239.785	47.371
8 „ 1930	48.797	—	91.517	234.401	53.010
2 „ 1930	48.697	—	115.586	234.352	49.657
25 Aug. 1930	47.421	—	84.291	234.291	44.166
18 „ 1930	48.260	—	84.740	234.269	46.625
23 Sept. 1929	53.543	—	91.971	183.221	37.829
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Sedert den bankstaaf van 14 Jan. '29 weder op de basis van 1/3 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circu- latie	Andere opschb. schulden	Discont.	Div. reke- ningen ¹⁾
23 Aug. 1930	911	1.208	440	982	498
16 „ 1930	910	1.276	461	988	528
9 „ 1930	911	1.321	444	988	529
2 „ 1930	920	1.508	478	991	542
24 Aug. 1929	801	1.535	599	993	519
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitp. der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrok- en cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikb. metaal- saldo
20 Spt. 1930	168.800	—	260.300	39.500	48.880
13 „ 1930	168.100	—	264.600	37.300	47.340
6 „ 1930	168.300	—	265.200	36.600	47.580
23 Aug. 1930	138.812	28.427	262.152	49.632	42.526
16 „ 1930	138.442	26.648	269.342	40.951	40.973
9 „ 1930	138.805	26.664	270.656	42.152	40.345
2 „ 1930	139.114	26.452	266.520	43.505	41.556
21 Spt. 1929	146.980	24.077	305.738	71.193	20.284
22 Spt. 1928	172.093	15.379	320.206	49.134	39.736
23 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Dek- kings- percen- tage
20 Spt. 1930	—	109.200	—	***	56
13 „ 1930	—	108.600	—	***	56
6 „ 1930	—	108.900	—	***	51
23 Aug. 1930	—	10.001	33.682	47.515	48.170
16 „ 1930	—	10.135	31.366	46.494	51.077
9 „ 1930	—	10.506	32.133	44.038	51.484
2 „ 1930	—	10.461	32.921	39.810	53.530
21 Spt. 1929	—	9.622	37.034	133.343	28.854
22 „ 1928	—	12.671	31.698	90.607	50.549
25 Juli 1914	—	7.269	6.395	75.541	2.228

¹⁾ Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
17 Sept. 1930	157.511	357.768	58.652	5.377	22.409
10 „ 1930	156.574	361.326	54.220	5.770	21.641
3 „ 1930	155.522	362.983	51.477	6.229	21.559
27 Aug. 1930	155.888	360.868	53.971	6.460	22.187
20 „ 1930	155.366	361.791	52.543	6.115	25.434
13 „ 1930	154.105	367.379	45.712	6.865	22.744
18 Sept. 1929	135.581	361.856	33.728	3.299	34.182
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek- kings- perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
17 Sept. '30	38.766	8.934	65.308	33.786	59.743	55 ¹⁾ / ₁₆
10 „ '30	45.911	9.013	67.166	34.137	55.247	50
3 „ '30	47.881	7.917	67.427	34.616	52.539	47 ²⁾ / ₃₂
27 Aug. '30	49.141	18.173	62.600	33.799	55.020	48
20 „ '30	49.371	21.045	61.665	33.594	53.574	46
13 „ '30	51.346	12.256	66.253	34.020	46.736	41 ¹⁾ / ₂
18 Sept. '29	73.782	18.589	63.344	36.098	35.065	29 ²⁾ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	13.736	—	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Belee- ningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
12 Spt. '30	47.543	417	6.839	23.669	18.768	2.804	3.200
5 „ '30	47.478	407	6.832	23.719	18.768	2.836	3.200
29 Aug. '30	47.242	397	6.838	25.233	18.764	2.731	3.200
22 „ '30	47.195	396	6.806	24.029	18.802	2.738	3.200
13 Spt. '29	39.031	71	7.221	26.576	18.612	2.448	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver- sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti- culieren
12 Spt. '30	5.304	1.716	72.875	4.506	6.105	6.753
5 „ '30	5.304	1.941	73.453	4.458	5.535	6.928
29 Aug. '30	5.304	2.016	73.677	4.729	5.380	7.734
22 „ '30	5.304	1.591	72.017	4.735	5.441	7.688
13 Spt. '29	5.612	1.482	65.470	7.050	6.998	5.134
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken 1)	Devezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Sept. 1930	2.618,7	149,8	320,5	1.366,2	62,6
7 " 1930	2.618,9	149,8	392,1	1.571,9	57,0
30 Aug. 1930	2.618,9	149,8	369,0	1.730,0	212,2
23 " 1930	2.619,0	149,8	356,1	1.346,7	57,1
14 " 1930	2.619,0	149,8	311,1	1.418,1	77,4
14 Sept. 1929	2.186,4	149,8	322,8	2.239,6	55,2
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ¹⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Sept. 1930	102,7	665,1	4.245,6	352,2	226,4
7 " 1930	102,7	668,1	4.486,2	368,4	225,0
30 Aug. 1930	102,7	655,2	4.707,4	415,6	224,6
23 " 1930	102,7	685,2	4.049,8	600,8	225,0
14 " 1930	100,9	679,4	4.229,1	446,9	222,2
14 Sept. 1929	92,8	583,1	4.411,7	426,7	354,6
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Sept., 30, 23, 14 Aug. '30, 14 Sept. '29, resp. 45; —; —; 49; 49; 37 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1930	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. gld. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
18 Sept.	1210	893	68	735	31	311	3.048	18	132
11 " "	1210	895	68	745	32	311	3.079	11	122
4 " "	1210	869	67	751	32	311	3.082	15	96
28 Aug.	1210	872	67	776	31	311	3.056	10	155
21 " "	1208	875	67	769	34	311	3.042	34	140
19 Sept. 1) 1929.	1021	550	44	750	42	343	2.620	38	61

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herd. v. d. member banks	In de open markt gekocht
3 Sept. '30	2.934,6	1.600,3	151,7	231,3	170,4
27 Aug. '30	2.955,9	1.611,2	163,7	193,3	163,3
20 " '30	2.939,0	1.573,5	168,1	196,2	158,9
13 " '30	2.945,3	1.583,1	169,7	190,5	154,3
6 " '30	2.961,2	1.588,5	165,6	205,9	133,6
30 Juli '30	3.005,0	1.590,0	173,2	197,1	130,8
4 Sept. '29	2.943,4	1.607,8	172,8	1.046,0	182,9

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
3 Sept. '30	602,0	1.367,6	2.454,0	169,8	76,9	80,8
27 Aug. '30	601,9	1.337,2	2.470,1	169,8	77,6	81,9
20 " '30	601,9	1.323,7	2.469,1	169,8	77,4	81,9
13 " '30	606,3	1.333,0	2.463,8	169,8	77,5	82,0
6 " '30	576,2	1.338,8	2.423,4	169,7	78,7	83,1
30 Juli '30	576,4	1.335,1	2.468,9	169,7	78,9	83,5
4 Sept. '29	149,0	1.883,3	2.374,0	166,8	69,1	73,2

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
27 Aug. '30	40	16.793	6.329	1.814	21.091	7.439
20 " '30	44	16.795	6.340	1.807	21.077	7.405
13 " '30	38	16.857	6.235	1.789	21.145	7.394
6 " '30	51	16.906	6.257	1.752	21.086	7.357
30 Juli '30	35	16.945	6.291	1.818	21.259	7.352
28 Aug. '29	685	16.950	5.456	1.663	19.787	6.766

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

23 September 1930.

De stemming voor tarwe was ook in de afgelopen week niet vast, hoewel de wereldverscheppingen in verhouding tot de behoefte in invoerende landen gedurende de beide vorige weken niet groot waren en zoowel in Engeland als op het Continent goede vraag bestond naar buitenlandse tarwe. Verkoopers hebben op verschillende dagen hun prijzen verlaagd, van welke aanbiedingen veelal op ruime schaal gebruik werd gemaakt. Vooral Russische tarwe werd tot lage prijzen aangeboden en in concurrentie met dit aanbod werden ook voor Canadeesche tarwe-soorten de prijzen verlaagd. In Canada zijn de aanvoeren van tarwe aan de binnenlandsche markten zeer groot en verkoopers zijn dringend aan de markt. In de Vereenigde Staten, waar de aanvoeren in den laatsten tijd zijn verminderd, is het aanbod van tarwe niet zoo drukkend en het is hoofdzakelijk in Canada, dat onder den invloed van het Russische aanbod de prijzen op de termijnmarkt te Winnipeg zijn gedaald. Nadat in het begin der week de prijzen eenigszins zijn gestegen, is daarop een vrij sterke reactie gevolgd en het slot was voor October $3\frac{1}{2}$ dollarcenten per 60 lbs. lager. In de afgelopen week is het dorschen in Canada vertraagd ten gevolge van regen, doch sedert is een verbetering in de weersomstandigheden ingetreden en vindt het dorschen weder flinken voortgang. De kwaliteit van de Canadeesche tarwe is dit jaar zeer goed; in laboratoria genomen proeven toont een hooge bakwaarde aan. Men meent, dat op het oogenblik in Manitoba 80 pCt. van den oogst gedorscht is, in Saskatchewan 65 pCt. en in Alberta 40 pCt. Van voedergranen zal ongeveer de helft gedorscht zijn. In de naaste toekomst wordt verwacht, dat de aanvoeren in Canada groot zullen blijven en dat in verband daarmee het aanbod van Canadeesche tarwe voorloopig niet zal verminderen. Rusland gaat voort met het op ruime schaal verscheppen van tarwe en uit het groote aantal schepen, dat is gecharterd voor het vervoer van graan van Zwarte Zeehavens, mag de conclusie getrokken worden, dat ook in de eerstvolgende maanden het aanbod van Russische tarwe belangrijk zal blijven. Men berekent, dat sinds het begin van September een totaal van 573.000 ton scheepsruimte is gecharterd om in Zuid-Rusland te laden. Indien deze ruimte geheel met tarwe zou worden beladen, zou dat een hoeveelheid zijn van 2.635.800 quarters, doch een deel van deze ruimte zal zeker worden gebruikt voor andere graansoorten, welke ook geregeld uit Rusland worden verscheept. In de Vereenigde Staten was men niet in dezelfde mate als in Canada onder den indruk van het aanbod van Russische tarwe. De prijzen aan de termijnmarkt te Chicago zijn, na eenig herstel in het begin der vorige week, in de daarop volgende dagen niet zoo sterk gedaald als in Winnipeg en het slot was $\frac{1}{2}$ dollarcent per 60 lbs. hooger dan een week geleden. Hoewel er voor tarwe flinke vraag bestaat in invoerende landen en de prijzen door het lage niveau, waarop ze zich handhaven, voor koopers aantrekkelijk zijn, terwijl ook de verscheppingen gedurende de laatste weken niet groot waren, is het wel zeer moeilijk om aan prijsverbetering te gelooven. Nadat een bekend Engelsch vakblad korten tijd geleden de vermoedelijke behoefte aan buitenlandse tarwe in Europa schatte op 76 miljoen quarters tegen 60.800.000 quarters in het vorige seizoen, werd in de afgelopen week een schatting van een ander Engelsch vakblad gepubliceerd, dat de totale behoefte in Europa schat op 79 miljoen quarters en die buiten Europa op 15 miljoen. Tegenover dit in invoerende landen benodigde totaal van 94 miljoen schat hetzelfde blad, dat in uitvoerende landen een export-surplus aanwezig zal zijn van 159 miljoen quarters, in welke hoeveelheid begrepen zijn de op 31 Augustus nog aanwezige voorraden in de Vereenigde Staten, Canada, Australië en Argentinië. Bij deze berekening van het voor uitvoer beschikbare saldo in uitvoerende landen valt met zekerheid natuurlijk niets te zeggen over Argentinië en Australië, waar nog geruimen tijd moet verlopen, vóór met oogsten kan worden begonnen en de weersomstandigheden nog veel kunnen bederven. Op het oogenblik zijn in beide productielanden de vooruitzichten zeer goed. In Argentinië werd regen gewenscht, zonder dat nog klachten over het

DE Pandbrieven der N.V. Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behooren tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijksverzekeringsbank en van het Kroon domein
Verkrijgbaar $4\frac{1}{2}$ pCts. Pandbrieven à $99\frac{1}{2}$ pCt.,
Pandbrieven p.l.m. f 20.000.000.—

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	14/20 Sept. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	14/20 Sept. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	76.175	1.163.635	1.250.236	8.295	60.457	96.789	1.224.092	1.347.025
Rogge	3.394	315.454	156.320	—	26.354	400	341.808	156.720
Boekweit	—	12.842	15.177	—	1.638	640	14.480	15.817
Mais	24.668	746.530	583.291	200	130.419	150.604	876.949	733.895
Gerst	28.480	386.090	332.380	5.704	28.633	3.294	414.723	335.674
Haver	4.250	136.685	146.877	—	2.812	2.746	139.497	149.623
Lijnzaad	1.364	65.730	108.202	—	191.336	247.876	257.066	356.078
Lijnkoek	2.006	104.359	171.859	—	—	450	104.359	172.309
Tarwemeel	4.970	96.432	61.944	2.085	30.525	20.390	126.957	82.334
Andere meelsoorten	643	14.805	14.511	347	2.806	—	17.611	14.511

uitblijven daarvan werden gehoord. In de vorige week is in Argentinië algemeen lichte regen gevallen en de vooruitzichten worden gunstig genoemd; doch meer regen zou gewenscht zijn. In Australië waren de weersomstandigheden gunstig en men verwacht daar een record-oogst, wanneer ze ook gedurende de volgende weken zoo gunstig blijven als ze tot nog toe waren. De termijnmarkten te Buenos Aires en te Rosario sloten 25 cents per 100 KG. lager dan een week geleden. De resultaten bij het oogsten in Frankrijk schijnen zoowel kwantitatief als kwalitatief minder goed te zijn dan men had verwacht, en sommige zeer pessimistische berichten werden gepubliceerd. Zelfs was er een schatting van den oogst van 26 miljoen quarters, doch deze wordt wel als zeer laag beschouwd, hoewel men ook niet meent, dat de door anderen geschatte opbrengst van 30 miljoen quarters zal worden bereikt. De boeren in Frankrijk houden hun tarwe terug en wachten tot ze voor-hun voorraden hogere prijzen kunnen maken. Zij worden daarbij geholpen door de bepaling, dat slechts 10 pCt. buitenlandse tarwe tot meel mag worden vermalen, tegen welke maatregel door de molenaars wordt geprotesteerd. In de vorige week deden geruchten de ronde, dat het te vermahlen percentage buitenlandse tarwe tot 25 pCt. zou worden verhoogd, doch deze geruchten zijn niet bevestigd. In Italië is de laatste officiële schatting verlaagd tot 26.680.000 quarters of 1.270.000 quarters minder dan de vorige schatting, tegen een opbrengst van 32.025.000 quarters in het vorige jaar. De vooruitzichten van den Italiaanschen maïs-oogst zijn echter gunstig.

Rogge is verder in prijs gedaald en op een niveau aangekomen, dat het als veevoeder niet duur is. Dientengevolge heeft zich voor voederdoeleinden een flinke vraag voor Donau- en Russische rogge ontwikkeld en zijn daarin meer zaken tot stand gekomen dan gedurende den laatsten tijd het geval was. Ook Poolse rogge wordt geregeld aangeboden, doch daarvoor worden nog te hooge prijzen gevraagd in vergelijking met eerstgenoemde soorten. De maatregel in Duitsland, dat importeurs gerst kunnen importeren tegen een tot de helft gereduceerd invoerrecht, wanneer ze Duitse rogge en aardappelvlokken van de regering koopen, heeft niet veel uitwerking, omdat de regering den prijs, welke voor de rogge moet worden betaald, zoo hoog heeft gesteld, dat deze maatregel geen voordeel aan de gebruikers biedt.

Voor maïs was de stemming in de afgelopen week doorlopend flauw. Grote verscheppingen van Argentinië en Zuid-Afrika drukken de markt en aankomende partijen konden slechts met moeite en tot lage prijzen van de hand worden gedaan. Grote voorraden worden er in de aankomsthavens echter niet gevormd, omdat houders van maïs liever lagere prijzen accepteren dan hun maïs opslaan en de consumptie toch telkens koopt bij nieuwe prijsverlaging. Plata-maïs op aflading werd ook lager aangeboden, doch de zaken daarin waren slechts van kleinen omvang. In Zuid-Afrikaanse maïs gaat niet veel om, daar de prijzen in Zuid-Afrika niet in die mate zijn gedaald als in Europa. Het zijn daarom hoofdzakelijk stoomende partijen, welke reeds onderweg zijn, die tot de in Europa geldende prijzen worden verkocht. Zuid-Afrika exporteert geregeld maïs naar Canada, waar betere prijzen zijn te bedingen, nu Canada geen maïs uit de Vereenigde Staten kan betrekken, sedert de prijzen in verband met de zeer slechte vooruitzichten van den maïs-oogst in de Vereenigde Staten, in vergelijking tot andere graansoorten, zeer hoog zijn. Het slot aan de termijnmarkten te Buenos Aires en te Rosario was 20 cents lager dan een week geleden. In Roemenië zijn de weersomstandigheden op het oogenblik gunstig voor het rijp worden van de maïs en men meent, dat de opbrengst tengevolge van die gunstige weersomstandigheden iets grooter zal zijn dan vermoed werd. Ook wordt in Roemenië een kleinere consumptie van maïs verwacht, tengevolge van den

lagen prijs van tarwe, waardoor tarwe in meerdere mate dan anders als volksvoedsel zou diensn. Geregeld zijn afladers aan den Donau aan de markt met maïs ter verlading in October en volgende maanden. Ook wordt September aflading aangeboden, doch daarvan is het aanbod slechts klein. De prijzen, welke op latere aflading voor Donau-maïs worden gevraagd, zijn in vergelijking tot Plata- en Zuid-Afrikaansche maïs niet hoog, doch koopers maken slechts spaarzaam gebruik van de aanbiedingen.

De stemming voor gerst is in de eerste helft van de vorige week verbeterd, niettegenstaande de groote verscheppingen van den Donau en uit Rusland. De prijzen waren eerst tengevolge van drukkend aanbod sterk gedaald en de stemming was flauw. Toen echter afladers aan den Donau zich terugtrokken en tot de zeer lage prijzen niet meer aan de markt waren, verbeterde de stemming en werden weder verscheidene guldens per last hogere prijzen betaald. Plotseling kwam toen dringend aanbod tot de verhoogde prijzen uit Rusland. Er zijn op enkele dagen in Russische gerst groote zaken tot stand gekomen. Dit Russische aanbod, alsook het bekend worden van het verscheppingscijfer van de vorige week van Rusland en van den Donau, maakte koopers weder terughoudend en van de verhoogingen der vorige week ging een groot gedeelte verloren. Wel is het lage niveau van voor de laatste verhoging niet bereikt, doch de kooplust is afgenomen en de stemming is weder gedrukt. Daarbij komt, dat ook aan den Donau de prijzen weder zijn gedaald en dat de aanbiedingen van daar iets zijn verlaagd, hoewel ze nog te hoog zijn om nieuwe zaken tot stand te doen komen. Ook uit Canada worden geregeld aanbiedingen van gerst gedaan. De prijzen zijn iets hooger dan die, welke voor Donau- en Russische gerst worden gevraagd en tot afsluiten van zaken is het nog niet gekomen.

Voor haver, dat gedurende geruimen tijd zeer gedrukt was, is meer vraag gekomen en er zijn weder verscheiden zaken gedaan in Russische en in Plata-haver.

SUIKER.

De flauwe en loome stemming op alle Suikermarkten hield ook de afgelopen week stand.

In Amerika blijft men mondjesmaat koopen, de prijzen voor Ruwsuiker schommelden tusschen 1.15 en 1.18 d.c. & fr. De termijnmarkt te New-York was prijshoudend zonder eenige noemenswaardige fluctuaties en kwam het einde der week met de volgende noteringen: Sept. 1.12; Oct. 1.10; Dec. 1.18; Jan. 1.19 en Mrt. 1.28; terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.15 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 29.000 tons, de versmeltingen 66.000 tons tegen 47.700 tons verleden jaar en de voorraden 294.000 tons tegen 634.300 tons.

De laatste Cuba-statistiek luidt als volgt:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Productie	4.671.260	5.156.315	4.037.333
Consumptie	82.315	113.315	135.833
Weekontv. afscheephavens...	36.450	24.229	41.601
Totaal sedert 1/1	3.391.353	4.478.374	3.420.186
Weekexporten	75.479	70.562	96.412
Totale export sedert 1/1	2.291.577	3.848.145	2.703.876
Voorraad afscheephavens.....	1.231.491	630.958	717.356
Voorraad binnenland.....	1.365.877	564.626	481.814

Ook in Engeland zijn koopers zeer terughoudend ten meer daar raffinadeurs binnenkort flinke aanvragen van preferentiele suiker verwachten. Raffinadeurs verlaagden hunne prijzen deze week met 3 d. voor alle posities.

De noteringen op de Londensche termijnmarkt luiden als volgt:

September	Bietsuiker basis 88° fob. Sh.	4/7½
December	" " " " "	4/8½

deel van Nederland was vergeleken met het vorig jaar 1 1/2 miljoen pond lager, terwijl het totaal van Britsch Indië voor Augustus 1930 200.400 pond bedroeg tegen 1929 1.212.500 pond en 1928 1.621.400 pond.

Ook in de doekmarkt zijn geen nieuwe ontwikkelingen te melden. Er bestaat een goede vraag en het schijnt wel, dat er van Indië meer belangstelling begint te komen, hoewel, zoewel wat deze markt, als de wereld in het algemeen, betreft, het aantal geboekte orders slechts gering is en buiten alle verhouding tot de ingezonden aanvragen. Echter, zoo lang deze belangstelling blijft bestaan, is er hoop, en enkele verkoopters rapporteeren een betere stemming.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 9 Spt. 16 Spt. 10 Spt. 17 Spt. T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5 1/5 F.G.F. Sakellaridis 10,20 10,50 T.T. op Hongkong 1/3 1/3 G.G. No. 1 Oomra 3,35 3,30 T.T. op Shanghai 1/7 1/7

KOFFIE.

De stemming was in de afgelopen week aanvankelijk iets kalmer en daarna wederom iets vaster, een en ander in overeenstemming met den loop van den wisselkoers in Brazilië, die eerst iets inzakte om daarna weder te stijgen tot een fractie boven den stand van een week geleden. Ook de kost- en vrachtaanbiedingen van Santos, die eerst iets lager waren, herstelden zich en bij het afsluiten van dit bericht zijn sommige afladers zelfs 1/6 per cwt. hooger dan een week tevoren, terwijl andere slechts -/6 à 1/- gestegen zijn en een enkele daarentegen zelfs onveranderd bleef. De offer-tes van Rio zijn echter onveranderd à -/6 lager en die van Victoria ongeveer 1/- lager. De iets betere stemming, welke ten slotte op de termijnmarkten heerschte, was, behalve aan de stijging van den Braziliaanschen wisselkoers, te danken aan een telegrafisch bericht uit Brazilië, volgens welk op een kort geleden plaats gehad hebbende samenkomst van afgevaardigden der verschillende koffie-produceerende Staten van dat land besloten was om de overeenkomst tot limi-teering der aanvoeren in de verschillende afscheephavens te verlengen. De vrees, dat enkele Staten tot voortzetting van de limiteering niet bereid zouden zijn (waaromtrent nog kort geleden berichten waren ontvangen) blijkt dus ongegrond te zijn geweest.

Volgens dezer dagen ontvangen telegrafisch bericht uit Santos bedroeg de in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes in de Gouvernements-pakhuizen en in de

spoorwegstations teruggelaten voorraad op 31 Augustus 21.200.000 balen tegen 20.520.000 balen op 31 Juli, hetgeen een toeneming beteekent van 680.000 balen. Daar de aanvoeren in de haven van Santos in Augustus bedragen hebben 942.000 balen, is de hoeveelheid, die in die maand vanuit de plantages naar het binnenland verzonden is, te becijferen op 1.622.000 balen.

De limiet van de dagelijksche aanvoeren in de haven van Rio is voor de tweede helft van de maand September vastgesteld op 15.916 balen tegen 11.694 balen in de eerste helft der maand.

Aan de loco-markt was de afzet ook in de afgelopen week iets beter, hoewel nog niet bevredigend. De officieele noteringen bleven gehandhaafd op 34 ct. per 1/2 K.G. voor Superior Santos en 28 ct. voor Robusta.

Aan de termijnmarkt liepen de noteringen aanvankelijk iets terug om zich daarna bijna geheel te herstellen. Dinsdag 23 dezer des voormiddags waren zij als volgt: September 22 1/2, December 21, Maart 19 1/4, Mei 19 1/2, September 19 1/2 ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 50/6 à 53/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 54/- à 55/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 33/3 à 34/-.

Nederlandsch-Indië was met de verschillende ongewassen Robusta-soorten 1/2 à 3/4 ct. per 1/2 K.G. en met gewassen Robusta zelfs 1 ct. hooger, doch zaken van beteekenis kwamen niet tot stand. De prijzen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, October-verscheping, 16 1/2 ct.; Benkoelen Robusta, October-verscheping, 17 1/4 ct.; Mandheling Robusta, October-verscheping, 18 3/4 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, October-verscheping, 26 ct., alles per 1/2 K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

Table with 4 columns: Date, Sept., Dec., Maart, Mei. Rows for 22 Sept., 15, 8, 29 Aug.

Rotterdam, 23 September 1930.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN 1)

Large table with multiple columns: TIN, KATOEN, WOL, RUBBER, SUIKER, KOFFIE, THEE, and Indexcijfer. Includes sub-headers like 'locoprijzen Londen per Eng. ton' and 'Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.'

De huidige officieele noteringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 Z.-Russische. 2) = Matting vóór de invoering van de huidige offic. not. wijze (Jan. 1928). 3) Jaar- en maandgem. atger. op 1/8 pence. 4) 5 Sept. 5) 12 Sept. 6) 19 Sept. 7) 4 Sept. 8) 11 Sept. 9) 18 Sept.

THEE.

De theemarkt had in de afgelopen week een tamelijk opgewekt voorkomen en vele partijen van het vorige en zelfs enkele van het vóór-vorige jaar werden opgeruimd.

Java- en Sumatra-soorten trokken veel belangstelling en werden te Londen voor 1 tot 5 cts. duurder verhandeld.

Zooals gewoonlijk bij een opgaande markt gebeurt, was er vooral vraag naar de goedkoopere soorten evenals zulks bij de Britsch-Indische theeën het geval was. Bladsorteeringen, wier prijzen de laatste maanden verhoudingsgewijs nog meer zijn achteruitgegaan dan van de gruissoorteeringen, tengevolge van de zeer geringe vraag voor uitvoer, beginnen thans ook weer meer belangstelling te trekken evenals dit het geval was in de jongste Amsterdamsche theeveiling.

Ook op de veiling te Calcutta, die op 15 dezer werd gehouden, was de stemming vast en evenals op de Londense markt, waren alleen superieure theeën onregelmatig.

De uitvoer van Sumatra bedroeg volgens mededeeling van het Secretariaat der Vereeniging voor de Thee-cultuur in Nederlandsch-Indië gedurende Augustus 809.000 KG. tegenover 879.000 KG. verleden jaar. Voor Januari-Augustus bedroegen die cijfers: 7.332.000 1930 tegen 6.797.000 KG. in 1929.

Tengevolge van den grooten uitvoer uit Noordelijk Br.-Indië was de aanvoer van thee in Groot-Brittannië en Noordelijk Ierland in Augustus hooger dan verleden jaar, nl. 57.7 miljoen lbs. tegenover 55.7 lbs. in 1929.

De aanvoer van Nederl.-Indische thee bedroeg echter slechts 6.2 miljoen lbs. tegen 7.9 miljoen lbs. in 1929. Gedurende Jan.-Augustus bedroeg de aanvoer 306 miljoen lbs. tegen 312 miljoen lbs. in 1929. De uitvoer over dit jaar ten bedrage van 59 miljoen lbs. is bijna ½ miljoen lbs. lager dan verleden jaar.

Amsterdam, 22 September 1930.

STEENKOLEN.

De toestand op de kolenmarkten doet veel denken aan dien van het jaar 1926, kort voor het uitbreken van de groote Engelse kolensaking. Ook toen volgde de sluiting van de eene mijn op die van de andere en ook toen waren er groote voorraden opgehoopt in Westfalen zoowel als in Engeland, niettegenstaande het dreigement van een staking toch op de vraag naar kolen gunstig had moeten inwerken. Thans zal men zeggen, dat de mogelijkheid van het verhoogen der prijzen door de volledige inwerkingstelling van de bepalingen van de Coal Mines Bill de vraag naar kolen tot de huidige prijzen zou moeten vergrooten, doch dit is evenmin thans het geval als in 1926.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 9.50
Durham Ongezeefde	„ 10.—
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„ 12.50
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„ 9.—
Yorkshire gewasschen Singles	„ 9.40
Westfaalsche Veförder	„ 12.35
„ Vlamstukken I	„ 13.50
„ Smeenootjes	„ 13.—
„ Gasvlamförder	„ 12.25
„ Gietcokes	„ 16.50
Hollandsche Eierbriketten	„ 15.50

alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11.35.

Markt flauw.

23 September 1930.

IJZER.

De positie van Lux 3 voor den export is de laatste week wederom zwakker geworden. Wat Cleveland ijzer betreft, valt een lichte verbetering van de vraag te constateeren. Er werden eenige termijncontracten afgesloten.

Het Westeuropesche gieterij-ijzerkartel heeft zijn export-noteeringen voor Lux 3 met 5/- per ton verlaagd, behalve voor Italië en Frankrijk. Ook de nieuwe prijzen zijn echter van zeer normalen aard. De gunstiger ontwikkeling van de staalmarkt in de laatste weken werd een oogenblik verstoord door scherpe concurrentie van Fransche zijde. Thans heeft de markt, hoewel het prijspeil nog iets daalde, geen onbevredigend verloop.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Deze markt was, zooals trouwens de meeste graanafdeelingen, niet in staat met de Zwarte Zee te concurreren en er kwamen zodoende slechts weinig zaken tot stand. De vraag bleef practisch tot scheeps-

ruimte van Montreal naar de Middellandsche Zee beperkt en in deze richting werd een volle lading per September/October op basis van \$ 0.12 bevracht, terwijl partijen naar Napels en Genua voor prompte en October verscheping tegen \$ 0.12 en voor November verscheping tegen \$ 0.13 geboekt werden.

La Plata. De stemming werd in den loop van de week gestadig flauwer en de vraag was gedurende de laatste twee dagen practisch nihil. Voor prompte nog onbevrachte schepen die in ballast komen, was de toestand dus erg ongunstig en zij waren genoodzaakt zeer lage vrachten te accepteeeren. De laatste afsluiting betrof een 7200 tonner, die van Rosario naar Antwerpen/Rotterdam/Amsterdam 15/- accepteerde, terwijl een 5300 tonner van Concepcion naar U.K./Continent tegen 16/- afgesloten werd met 6 d. minder voor Antwerpen of Rotterdam. Deze cijfers beteeken een achteruitgang van 3/6 per ton tegenover de vrachten, welke een week geleden betaald werden. Verschillende groote booten zijn in ballast naar Chili gegaan.

Salpeter van Chili. Tengevolge van de ongunstige La Plata markt was het aanbod van scheepsruimte voor salpeter zeer groot. Zoowel van de Oostkust Zuid-Afrika alsook van West-Indië en Noord-Amerika kwamen booten in ballast naar Chili en er werden in de laatste week minstens 15 booten voor volle ladingen opgenomen. Voor October/December laden betaalden bevrachters naar gelang van termijn en grootte van het schip 21/6 à 23/- basis Bordeaux/Hamburg range met volle opties en later voor November laden 20/6.

Suiker van West-Indië. De vraag naar scheepsruimte was slechts gering en de vrachten waren flauw. Bevracht werden van Cuba: 42/4300 ton per September/October naar Liverpool tegen 14/-, 7500 ton per begin October naar U.K./Continent tegen 13/6, optie Marseille tegen 14/- en 7300 ton per begin October naar Marseille direct tegen 14/-. Deze cijfers mogen als basis voor verdere afsluitingen dienen, maar de vooruitzichten zijn ongunstig.

Het Oosten. In het algemeen liet de vraag wederom te wenschen over en slechts door de schaarschte aan ruimte konden de vrachten zich handhaven. Voor Soyaboonen van Vladivostok naar Rotterdam of Hamburg werd door bevrachters een bod van 26/3 October laden geweigerd. Mischien is dit cijfer voor November laden wel te verkrijgen, maar de meeste reeders nemen een afwachtende houding aan.

Donau en Zwarte Zee. De Donau markt was in de afgelopen week minder levendig. Bevrachters konden tegen de Russische vraag van de Zwarte Zee niet concurreren en vergeleken met de voorgaande weken was het aantal afsluitingen deze week gering. De vrachten konden zich op 15/- à 15/3 basis Antwerpen of Rotterdam voor September/October en October/November laden handhaven. Aan de Zwarte Zee ging bijzonder veel om. De Russen hebben minstens 60 booten voor alle termijnen tot 25 November toe opgenomen, waaronder zelfs booten van 9000 ton. De betaalde vrachten varieeren tusschen 11/9 en 12/6 basis Antwerpen/Hamburg Range. Er zijn berichten dat zelfs 13/3 betaald zou zijn, maar deze berichten werden nog niet bevestigd.

Middellandsche Zee. De stemming was vast. Gedurende de laatste paar weken gingen de vrachten langzaam omhoog, en deze zijn thans 9 d. à 1/- hooger dan in de lange periode van slapte. Kleine booten hebben nog moeite een geschikte lading te vinden, maar handige en groote booten zijn betrekkelijk schaarsch, doordat de meeste schepen dezer grootte naar de Zwarte Zee getrokken worden en de vrachten zullen voor deze booten ongetwijfeld nog verder oploopen.

Kolen van U.K. De vraag naar scheepsruimte was wederom zeer onvoldoende. Naar de Middellandsche Zee werden zeer lage cijfers betaald tengevolge van de goede vraag van de Zwarte Zee. Naar Zuid-Amerika is de toestand juist omgekeerd door den achteruitgang in de La Plata graanvrachten. Reeders zijn niet bereid de thans geldende lage cijfers te accepteeeren en het gevolg is dat gedurende eenige dagen geen afsluitingen naar de La Plata havens plaats vonden. Bevrachters zullen, teneinde hun prompte ladingen weg te krijgen dus meer vracht moeten toestaan en het zou niet te verwonderen zijn, indien zij binnenkort 14/- naar Buenos Aires betaalden.

Afgesloten werd o.m. van Zuid-Wales: Rouaan 3/4½, Lissabon 6/6, Gibraltar 6/-, Algiers 6/9, Genua 6/3, Salonika 6/6, Alexandrië 6/9, Port-Said 6/6, Las Palmas 7/4½, Pernambuco 9/6, Rio 10/-, Buenos Aires 11/- en Ibicuy 14/-, en van de Oostkust: Lindholm Pier 4/6, Ystad 5/3, Hamburg 3/3, Rotterdam 3/3, Bordeaux 4/3, Algiers 8/-, Genua 6/3, Piraeus/Zea/Syra 6/6 een, 7/- twee havens en Alexandrië 7/3.